

شعری مجموعہ

پہاڑی

ڈُلدے اتھروں

مشکور احمد شاد

شعری مجموعہ
پہاڑی

ڈُلدے اتھروں

مصنف
مشکور احمد شادؔ

C مشکور احمد شاؔد

کتاب داناں	:	ڈلدے اتھروں
نوعیت	:	شاعری
لکھاری	:	مشکور احمد شاؔد
ترتیب	:	نعیؔم کرناہی، پرویز مانوؔس
پروف	:	نعیؔم کرناہی
سنہ اشاعت	:	۲۰۰۹ء
تعداد	:	پنج سو
صفحات	:	
مُل	:	ترا سو -/Rs 300
چھاپہ خانہ	:	
سرورق	:	جاوید اقبال
کمپوزنگ	:	وسیم احمد

نوٹ: اس کتاب دی اشاعت بچ ریاستی کلچرل اکیڈمی دا مالی تعاون بھی شامل رہیا دا ہے جس واسطے مصنف کلچرل اکیڈمی دا ممنون ہے۔ (مصنف)

انتساب

اپنے پیاریاں دے ناں

تہ

کرناہ کلچرل کلب دے اُنہاں عظیم فنکاراں

ہور پہاڑی تحریک دے بانیاں دے ناں جِند اتلیاں داماس گلیاں رہیا پر

اپنی مادری زبان پہاڑی کو

پورے برصغیر بچ ہی نہ بلکہ برطانیہ توی دھیبنہ نالو چمکائے نچ کوئی کسر باقی نیہہ رکھی

پیش لفظ

پہاڑی ادب دے باغ دا پھلدار بُوٹا

شاعری واقعات وحادثات ہور حیات وکائنات دے مسائل دی جستجو دے نال نال احساسات وجذبات کو گل بات نچ بدلے دا دُواء ناں ہے۔ پہاڑی شاعری نچ ایاں تہ مثنوی، رباعی، قطعہ ہور مرثیہ کوبھی اہمیت حاصل ہے لیکن غزل اوہ بہار صنف ہے جہڑی ہر دور نچ تروتازہ رِہندی ہے۔

زیرِ نظر کتاب ''ڈلدے اُتھروں'' مشکور شاؔد دی پہاڑی غزلاں دا مجموعہ ہے۔ مشکور شاؔد کرناہ دِی پہاڑی بستی دا سخت محنتی خوددار ہور بانکا جواں سال شاعر ہے۔ انتہائی کم عمری نچ شاؔد پہاڑی غزل دے باغا دا خوبصورت تہ نمایاں پھُل نظر آرہیا ہے۔ اتنا ہی نیہہ بلکہ اِس پھُل دِی خوشبو نال کُجھ سالاں تھیں ایہہ سارا باغ مہکدا نظر ایندا ہے۔ شاؔد دی شاعری نچ اُسدی شخصیت دا بانکپن جائی جائی اپنا رنگ دسدا ہے۔ حسن و عشق دیاں بدلدیاں شکلاں نچ انسانی فطرت کو زیادہ ڈونگی نگاہ نال دِکھنا ہور ہر جذبے کو حقیقت دی سولی تے چاڑھنا پہاڑی شاعری نچ صرف ہور صرف شاؔد کو ہی ایندا ہے۔ اس فن دِی وجہ نال شاؔد دے کلام کو پختگی ہور شگفتگی حاصل ہوئی دی ہے۔ نِکیاں نِکیاں لفظاں نچ بڑی گل آکھ جُلنا شاؔد دِی شاعری دی خاص خوبی ہے مثلاً

دوست کو دوست کہجا دغا دے گیا
موت کو زندگی دا مزہ دے گیا
تہکھدے دِلا دے انگاراں کو شاؔد
غم دِی ایہ کہجی ہوا دے گیا

یا

کچی تنداں گھنڈ نہ دِلا
بودے بٹے پھنڈ نہ دِلا
عشق سمندر ڈوہنگا شاؔد
سمجھیں اِسکو ٹھنڈ نہ دلا

جتھا تکر شاؔد دی ذاتی زندگی دا تعلق ہے میں اُس کو پہاڑی شاعری دی مسلسل جدوجہد دی ہِک علامتی تصویر سمجھدا ہاں۔ مکو اِس گل دا فخر حاصل ہے کہ شاؔد صاحب ماہڑے عزیز شاگرداں بچوں ہِک ہین ہور ماہڑی ذات کو ایہہ اعزاز حاصل ہے کہ میں پہاڑی دے اُتنے اُچے شاعر دا اُستاد ہاں۔

امید ہے کہ مشکور شاؔد دا ایہہ شعری مجموعہ ادبی حلقیاں بچ ہِک سرمایہ ثابت ہوسی ہور پہاڑی لوک اس کو سرمہ سمجھ کا پلکاں تے ملدے رہسن۔

ماہڑی دِلّی تمنا تہ دُعا ہے کہ پہاڑی ادب دا ایہہ بوٹا درخت ثابت ہووے ہور تمام پہاڑی قوم اس دے پھل تھیں فائدہ چاوئے۔

میر حیدر ندؔیم
دلدار کرناہ

تعارف

تحصیل کرناہ دے گرلز ہائی اسکول کنڈی بچ اٹھ سال پہلاں جدوں راقم محکمہ تعلیم بچ بحیثیت مدرس اپنا فرض نبھا رہیا آساں ہک خوبصورت، بانکا مگر شرمیلا نوجوان ماہڑے کول اپنی اردو دی شاعری کہن کا اصلاح واسطے آیا۔ پر ماہڑے اسرار تے پہاڑی شاعری داہر متوجہ ہویا۔ اِس نوجوان دے اندر مکو شاعری دے جراثیم نظر آئے، ہور میں خود ہی اِسدیاں کجھ غزلاں کلچرل اکیڈمی دے شعبہ پہاڑی تکر پہچائیاں جہیڑیاں پہاڑی شیرازے دی زینت بنیاں۔ ہور فر ایہہ سلسلہ متواتر اگا بدھدا گیا۔ اَج جدکہ میں ایہہ تعارف پہاڑی دے شعری مجموعے ''ڈُلدے اتھروں'' واسطے لکھ رہیاہاں فخر محسوس کر رہیاہاں کہ اٹھ سال پہلاں دا اوہ خوبصورت، سجیلا تہ بانکا نوجوان جس دا ناں مشکور احمد خان المتخلص شادؔ جہڑا کہ پہاڑی دے ہک معتبر شاعر ہور ہراول دستے دے خدمت گار مرحوم سیف علی خان سیفیؔ ہوراں دے خاندان دا چشم و چراغ ہے اپنی کتاب کہن کا تُسدی خدمت بچ حاضر ہے۔ علاقہ کرناہ دے ٹنگڈار گراں دا رہنے والا ہے۔ بقول اکبر الہ آبادی ''شاعر بنا ہے تو عشق کو دل میں جگہ دے اور علم سے شاعری نہیں آتی''۔ میں ایہہ آکھیو نہ رہساں کہ مشکور شادؔ دا

دل عشق نال پھریا نظر ریندا اے۔ ہور میں شاؔد کو ایہہ بھی اکھنا چاساں جے عشق دے نال نال اگر مطالعہ بھی ہوئے تہ سونے تے سوہا گا۔

مشکور شاؔد پچھلے پنج ست سالاں تھیں شیرازہ پہاڑی دی خدمت کر رہے ہین۔ چونکہ شاؔد محکمہ تعلیم بچ بحثیت استاد کم کرر ہے ہین ظاہری جئیں گل ہے جے اُستاد ہور مطالعہ دوئے ہکیں دوئے واسطے لازم ملزوم ہیں۔ اکبر الٰہ آبادی ہوراں دا قول اپنی جائی ہور مولانا الطاف حسین حالؔی ہوراں دا فرمان بھی جُھٹلا یا نہیہ جُل سکدا کہ ''مطالعہ شاعری واسطے بنیادی شرط ہے لہٰذا مطالعہ جتنی لگن، محنت نال ہور بہ غور کیہتا جُلے تہ ہک شاعر جس دے اندر شاعرانہ مزاج موجود ہوئے آسمان دیاں اُچائیاں کو چھو سکدا اے۔

جتھا تکر مشکور شاؔد دی شعری رجحان دا تعلق ہے، رومانیت، ہجر وصال، دنیا دی بے ثباتی، حقیقت پسندی، اخلاقی قدراں دی پاسداری تہ خدا شناسی دا رُجحان اس کتاب دے اندر تسیں خود ملاحظہ کر سوجد متذکرہ بالا کتاب شائع ہوکا تُسدے مبارک ہتھاں لگسی۔ وطن پرستی یا حب الوطنی دا رجحان بھی اندیاں نظماں بچ جا بجا مِلدا اے۔ کتاب کل تریاں حصیاں تے مشتمل ہے۔ پہلے حصے دی ابتداء حمد باری تعالیٰ ہور نعت شریف نال ہے۔ دوّا حصہ غزلاں تے مشتمل ہے ہور تریہا حصہ طویل نظماں نال مزین ہے۔ ہور ایہہ آخری حصہ وطن دی تڑف ہور وطن نال اِندی محبت دی چغلی کر دا دسدا اے۔

مشکور شاؔد اپنی محنت، لگن، محبت ہور شوق نال شاعری دے جس مقام تے دکھ رئیا ہے ایہہ مطلوبہ مقام نہیہ دراصل شاعری دا اوہ مقام اجاں مچ دور ہے جس واسطے شاؔد کو ہلاں سخت محنت دی لوڑ ہے۔ البتہ اُس مقام کو حاصل کیتے

واسطے مشکور شآد کو ایہہ دیوّا بالے رکھنا ہے۔

شآد دی شاعری تے اُردو زبان دے الفاظ ہور پونچھی لہجے دا اثر نظر یندا ہے۔ اس دی وجہ شاید دوئی زبان یا لہجے نچ لکھیا ادب دا مطالعہ ہو سکدا ہے۔ برحال ہک زندہ زبان دی ایہہ صفت ہے جے اوہ گماندڑی ہانی زبان یا لہجے کو اپنے اندر ہضم کرن دا مادہ رکھدی ہے آخیر تے میں امید کرداہاں جے متذکرہ بالا کتاب ''ڈُلدے اتھروں'' پہاڑی ادب خصوصاً شعری ادب نچ باھدا کرسی۔ ماہڑی دعا ہے جے مشکور شآد شاعری دیاں انہاں مشکل سیڑھیاں کو پار کر کا پہاڑی دے صفِ اول دے شاعراں نال منڈھاملا کا پہاڑی ادب دی خدمت کیتے دے اہل ہو سکے۔

محمد ایوب میر (نعیم کرناہی)

سرینگر

یکم مارچ ۲۰۰۹ء

اپنی گل

اللہ تبارک وتعالیٰ دا لکھ لکھ شکر ہور احسان ہے کہ اس پاک ذات سن میں جئے ناچیز کو قلم عطا کیتا ہور اس قلم دے ذریعے مکو ادب دا طالب بنایا۔ ہور مکو اس اہل بنایا کہ میں اج اپنی ماء بولی دی خدمت کردیاں ہویاں کجھ کھنڈے پھُٹے دے اشعار جمع کر کے کتابی شکل دینے دے اہل ہوئیاں۔ انشاءاللہ ماہڑی ایہہ کوشش تاویلیاں ہی قارئین دے مبارک ہتھاں نچ ہوسی۔

اس طراں جد ہر بچہ جمدا ہے تہ قُدرت سُن اس کو قسم قسم دیاں صلاحیتاں عطا کیتیاں دیاں ہوندیاں ہین۔ جنہاں صلاحیتاں کو اپنے والے وقتے نچ اوہ باندے آن کے اپنے مستقبل کو روشن کیتے دی کوشش کردا ہے۔ ناچیز کو بھی شعر وشاعری نال نکیاں ہی تھیں رغبت آسی۔ جد ناچیز دسمیں جماعت نچ پہچیاں تے ایہہ رغبت شوق نچ بدل گئی۔ ہور فر جد بارہمی جماعت نچ پہچیاں تہ اپنے پچھے ترُوے دے شعر آکھن لگاں۔ اس مرحلے تے ماہڑی رہنمائی

ماہڑے ہک استاد جناب محمد ایوب نعیم ہوراں کیتی تہ اُنہاں ہی دی وساطت نال ماہڑا کلام شیرازہ پہاڑی دی زینت بن لگا۔ ہور اُنہاں ہی مکی اُردو تھیں پہاڑی داہر موڑیا جس نال ماہڑے ادبی ذوق کو حوصلہ ملیا تے ایہہ سلسلہ اگے ہی بدھدا گیا۔ اسی دوران میں اپنا کلام اصلاح واسطے اپنے کجھ بزرگ شعراء کرام دی خدمت بچ پیش کرن لگاں۔ جزاک اللہ اُنہاں بزرگان وی ماہڑی حوصلہ افزائی بچ کوئی کسر باقی نہیہ رکھی۔ انہاں بزرگ شاعراں بچ ڈاکٹر فاروق انوار مرزا۔ محترم عبدالرشید قریشی، محترم عبدالرشید لون غمگین، محترم عبدالعزیز ملدیال، محترم غلام حیدر ندیم، مرحوم اقبال نسیم قابل ذکر ہین۔

اس رہنمائی ہور حوصلہ افزائی دے بعد شاعری دے میدان بچ میں کسی معشوم بچے نالو چھڑدا گڑدا بھی رہیاں تے قدم قدم اگے بھی ٹُردا رہیاں۔ آکھدے ہین جے موسیقی اگر انسان دی جان ہے تہ شاعری موسیقی دی جان ہے ہور سیانیاں دا آکھنا ہے جے کامیابی دیاں منزلاں طے کیتے واسطے محنت پہلی شرط ہے۔ تہ میں اس قول تے عمل کردیاں ہویاں مختلف شعراء کرام دے کلام تھیں استفادہ حاصل کرنے دی کوشش کیتی جہڑی کہ ہجاں منزل نہیہ البتہ منزل دا پتہ ضرور دیندی ہے۔ ایاں بھی باریکی نال کدے دکھاں تہ علم دا مقصد ہوندا ہے منزل نہیہ ہوندی کیاں کہ علم ہک اجیا ڈونگا تے وسیع سمندر ہے کہ اس کو کچھناں کسے دے بس دی گل نہیہ ہے۔ ماہڑی پرپھوُر کوشش رہی ہے کہ میں اپنی ماء بولی دی خدمت کردیاں ہویاں نہایت ایمانداری تہ دیانتداری نال اسدا حق ادا کراں۔ ماہڑی ایہہ کوشش کس حد تکر کامیاب تہ موثر ہوسی اسدا فیصلہ قارئین خود کرسکدے ہین۔ اس ضمن بچ میں تُسدی رائے تہ مشورے دا اڑیک

وان ہاں۔

جس طراں میں پہلیاں عرض کیتا ہے کہ علم ہک ڈونگا سمندر ہے جس نچ ڈبکیاں مارنا آسان کم نہیہ۔ میں ادب نچ موجود ہر ہک صنف تے طبع آزمائی کیتی بہرحال اس کتاب ''ڈُہلدے اتھروں'' نچ بسم اللہ حمد ہور نعت شریف تھیں کیتی ہے۔ تہ فر غزلاں دا ہک بڑا حصہ تہ آخری حصے نچ لمیاں نظماں شامل کیتیاں ہین اس دے علاوہ باقی صنفاں شامل کتاب نہیہ۔

آخر تہ میں اگر کُجھاں لوکاں دا شکریہ ادا نہ کراں تہ ادبی بخیلی ہوسی۔ میں ڈونگے دلے نال شکر گزار ہاں اپنے استاد محترم محمد ایوب نعیم صاحب ہوراں دا کہ جنہاں ماہڑی رہنمائی ہور مکو صاحب کتاب بنانے نچ ہر پل تہ ہر ساعت رہنمائی کیتی۔ پہلاں ذکر کیتے گئے تمام شعراء حضرات دا بھی شکر گذار ہاں کہ انہاں دی شفقت رہنمائی ہور حوصلہ افزائی دی وجہ نال میں صاحب کتاب ہوئیاں۔ نالے میں شکر گذار ہاں ریاستی کلچرل اکیڈمی دا بھی کے اس ادارے کتاب دے چھاپن واسطے ماہڑی مالی معاونت کیتی۔

تساں دی رائے تہ تنقید دا اڈیک وان۔

مشکور احمد شاد

لونٹھ ٹنگڈار کرناہ

حمد

سب تعریفاں اس رب دیاں جہڑا مالک ہر ہر دا
مٹی دے جو بُت بنا کے روح انہاں وچ پھردا

اہئی رب رحیم ہے ماہڑا جو مارے جو تارے
اس دنیا تے لوکی سارے اسدے رحم دے سہارے

باپ نہ بیٹا جسدا کوئی، جو ہے کھلمکلا
جہڑا کردا اس دنیا دی سب مخلوق دا پہلا

ہر مخلوق دا خالق جہڑا جو ہے پالن ہارا
کافر مُسلم سب کو جہڑا روزی دیون والا

میں بندہ مجبُور تہ عاجز کرداں عجز نیازاں
ربا تُو منظور کریں پنج وقتیاں نمازاں

اُچی عظمت شان و شوکت ہے اوہ عظمت والا
جن انسان ملک تہ پریاں سب دا کرے سنبھالا

واحد شاید ذات ہے اُسدی نہیہ کوئی اسدا ثانی
ہک اس رب رحیم علاوہ ساری دنیا فانی

اِسدے سوا معبُود نہیہ کوئی دیوے شآد گواہی
ہور نہ کوئی عبادت لائق باہجوں ذات الٰہی

نعت شریف

طیبہ دی زمیں اُپر ہک وار بُلا چھوڑو
سیرت دا مکو اپنی دیوانہ بنا چھوڑو

حسرت ہے مدینے دی گلیاں میں پھراں چُمدا
دیدار ذرا اپنی چوکھٹ دا کرا چھوڑو

تقدیر دی ایہہ کشتی پھنسی ہے کھُمن بچ
کرو نظرِ کرم ساحل تے پُہجا چھوڑو

مجبور توہڑے بندے اُمت وی ہوئی بے بس
رحمت دی ذرا اپنی چادر پھیلا چھوڑو

جد حشر دے میداں بچ فریاد کرے اُمت
آقاؐ تُسیں کملی دا کونا ہی تھما چھوڑو

گلزار کراں دُنیا اخلاق دی دولت نال
ناچیز کو کُجھ ایجیے آداب سکھا چھوڑو

ایہہ شادؔ تُسدے درتھیں منگدا ہے دُعا ہمیشاں
تُسیں اپنے وسیلے سنگ پوری کرا چھوڑو

نعت

اگر میں محمدؐ دی نعلین ہوندا
نہ دکھ درد ہوندا نہ بے چین ہوندا

پھُلاں دا بدن نرم و نزک ہے لیکن
کنڈیاں تے بھی لطف ہور چین ہوندا

کدھی نہ نعلین بے چین عرش دا
خُدا دے اگے بس ایہئی بَین ہوندا

کھلارے ہتھاں کو کھلاراں میں یا رب
دیدار صدقۂ کونین ہوندا

کُتھا اُندی عظمت کُتھا شاؔد ناداں
ماہڑی کہ بساط ہے کہ نعلین ہوندا

نعت

چڑھیا طیبہ دا چن جس سہانی کھڑی
دِکھدی رہ گئی ساری دُنیا کھلی
طرز ہائے عمل آسے جسدے عظیم
کارہائے نمایاں رقم کر دتے
جہلیت ہور فساد آسے جو بے حساب
ہور دختر کشی سب ختم کر دتے
ہک بجلی اُٹھی ہوا اجہی چھُلی
جس جلا کے رکھی جہلیت دی جھڑی

اوہ ہے طیبہ دی شان جس تے آیا قرآں
جس تے ہین مہرباں ایہہ زمی آسماں
جس سن لوکاں لئی دتی قربانیاں
جس کھلائے ہین اجڑے ہوئے گلستاں
حسد ہور بغض دی آسی سخت کھڑی
جس بچ تُساں پہری الفت دی پڑی؟
چڑھیا طیبہ داچن جس سہانی کھڑی
دکھدی رہ گئی ساری دُنیا کھلی

غزلاں

غزل

دس رفو تو نہی قبائے چاک دا
کر فیصلہ توں عاشقِ بے باک دا

کس دکھے خوشیاں دے جھونکے بے وفا
غم تہ پڑا ہے ماہڑی پوشاک دا

نہ دسو اَج زور اپنا بجلیو
شعلہ ہو گیسی ایہہ پُتلا خاک دا

دوستی نبھنی تہ نہیہ ماہڑی توہڑی
تُو ہیں سُلطان میں ہاں بندہ خاک دا

پھُل کھلاندی ہے انہہ اُسدی لگن
ہو گیا تارا ایہہ ذرّہ خاک دا

مفلسی فاقہ کشی تے صادقاں نی دولتاں
ہوندا ہے آہاں تہ اتھروں تے گزر غمناک دا

ہے خواہش ایہہ ماہڑی روزِ جزا
ہتھ آ گچھے کونہ توہڑی پوشاک دا

ہے جہنم کس دے عملاں دا مقام
ہور جنت کس نگاہِ پاک دا

نسخہ رب دی رحمتاں دا ہے قرآن
ہو گیا زینت اوہ اجکل طاق دا

مخمل تے سینے والیا اے شآد سن
خاک منزل ہے توہڑی توں خاک دا

غزل

لُک لُک کا دل رویا بھی تہ کس دکھیا
داغ ہجردا تھویا بھی تہ کس دکھیا
سڑدا سڑدا عاشق ہجر فراقاں نال
بچ بناں دے مویا بھی تہ کس دکھیا
پیار نہ لبھیا اس دنیا فر جنت بچ
دل حوراں سن موہیا بھی تہ کس دکھیا
دِکھ کے روشن چہرہ عاشق لٹی گئے
دل تھیں کھالا ہو یا بھی تہ کس دکھیا
عشق، اخوت، پیار دے بوٹے سڑی گئے
نیلا امبر چویا بھی تہ کس دکھیا
دکھیا شاؔد میخانے تہ بُت خانے بچ
کافر مسلم ہو یا بھی تہ کس دکھیا

غزل

پئی سڑبل نبھا الفت توں درویشا
محبت نال پیدا کر محبت دا نواں تیشہ
ایہہ رونا، چیخنا، پٹنا تہ آہ و زاریاں کرنا
محبت دی ایہہ فطرت ہے محبت دا ایہئی پیشہ
محبّت لئی محبّت ہے اگر ہوئے خدا دے نال
کرے وردِ نفی اثبات قلب و جگر دا ریشہ
گناہ کرسی نہ پُھل کا بھی کدّے کوئی
جیکر بشر کو ہوے توہڑی دوزخ دا اندیشہ
گلاں پکیاں تہ کردا ہیں توں اے شاد
سینے بچ ہونا چائیدا دل جنیاں شیشہ

غزل

چیر کا دکھساں کدّے میں پردہ اس افلاک دا
کہہ حیثیت رکھدا ہے آخر ایہہ پُتلا خاک دا

پھُل تہ کلیاں باغ اُسدے ایہہ زمی تہ آسماں
اشرف المخلوق ہے پر ہے ایہہ بندہ خاک دا

جس کو دے بیٹھا ہیں توں عصمتاں اتنی دلا
ایہئی دنیا ٹھیر ہے ہک خس و خاشاک دا

صُبحاں ، شاماں یار بن سُن سُن لگن
فر بھی شکوہ کے کراں اس گردش افلاک دا

باقی رہ گئی ہک اُمید ڈالی یقین دی پہچ گئی
ٹُرپئیا ہے شاد فر بھی غم دا سینہ چاک دا

□○□

غزل

دوست کو دوست کہجا دغا دے گیا
موت کو زندگی دا مزا دے گیا
محسوس کر میں توہڑے کول ہاں
کوئی دل کہجی ایہہ صدا دے گیا
غفلت دا پُتلا ہے اَیہہ آدمی
ورنہ ہر ساہ پیغامِ فنا دے گیا
موت ہے بشر دی ہک نویں زندگی
ناخُدا کسطراں فر بقا دے گیا
تُھکھدے دلا دے انگاراں کوشاد
غم دی ایہہ کہجی ہوا دے گیا

غزل

تاریاں دی لوٗ لُٹی کال ایہہ کہجا پے گیا
غم دی کالی رات ہوئی تہ سویرا ڈھے گیا

میں کہ جانا عشق کے ہے کہ بلا جئی چیز ہے
ماہڑے عشق دا ہر ہک پل بن کے ماتم رہ گیا

ہے تلاشِ زندگی موت دے کھنڈراں بچوں
جہڑا مکو راہ دسدا اُہئی تارا سئے گیا

زندگی دی آس ہوندی دھینہہ جگوں چڑھدا سویر
ماہڑے عشق دا اوہ دھینہہ پتا نہیہ کتھارہ گیا

کے پتہ آسا کلی دا کھیڈ نا چنگا بھی نہیہ
اُس کلی دی ڈال نالوہتھ کنڈا پے گیا

ضد نہ کر فرشاد اج توں بھی وصال یار کو
یار جس دیدار کو موسیٰ ترستا رہ گیا

غزل

عشق وچ آرام دا کے سوچنا
دل دے کا دام دا کے سوچنا

مل گیندی اُس شکل دی حُور ہک
فِر رخِ گلفام دا کے سوچنا

آہاں اتھروں کر کہن اپنے نصیب
ہک سنہری شام دا کے سوچنا

ہک زہر دا گُھٹ پی کہن
نینُ رخ دے جام دا کے سوچنا

گمنامئِ انسان دی کر کھوج شادؔ
ہک دلِ گمنام دا کے سوچنا

□○□

غزل

عشق دکھنا ہے فر زوال اپنا
حُسن تیر و تبر سمہال اپنا

پھُل کلیاں تہ سب بہار توہڑی
ہاڑ تیھکدا تہ ہور سیال اپنا

حشر دا سُن کا اہجا لگدا ہے
ایہہ بھی ہے اے دلا ملال اپنا

حُسن تھیں توہڑے چن شرمیندے
ایہہ تہ ہے محض ہک خیال اپنا

مُچ پیتا میں توبڑیاں اکھیاں تھیں
کاسۂ لب ذرا پیال اپنا

رہوے سُکھیا سدا ماہڑا دشمن
سُکھ اس سنگ تہ ہور وبال اپنا

آہاں پُہنتا ہے اُوہ ہی دل شاید!
جس کو نہیہ شآد گُجھ خیال اپنا

غزل

ماہڑا باغانچ ہی رہندا کہیڑ پہلا
چاہے پُھیا ہوندا ماہڑا پر پہلا
سونا ، چاندی نہیئہ کوئی ذر پہلا
سایہ اپنی ٹھاری دا دم پہر پہلا
چھاتیاں پردے پچھو کر یار نہ
ہنس کا سینے مار اوہ خنجر پہلا
ہے حقیقت اس جہاں دی ہور ہی
تہوکھا دیندا ہے اوہ بازیگر پہلا
ہے جہڑا ہر ہک دُکھی دل دا سہارا
ایسے میخانے دا ہر ہک در پہلا
ماہڑی دنیا ہے اسی ویرانے بچ
شاد فر کے ٹھونڈنا ہے کہنر پہلا

□○□

غزل

چنگی وفا نبھائی ماہڑی گورتک نہ آیا
مُج پچھیا ایہہ دل، کس شور تک نہ آیا
لُٹیاں میں اس طراں سُن تو بھی اے گلابا:
عمر ہوئی کہ مُڑکا ہک پھور تک نہ آیا
اپنے نہ رہے اپنے پرائیاں تے کہجا شکوہ
ماہڑے تے عشق والا کوئی دَور تک نہ آیا
لُٹدا پہلاوے خوشیاں ماہڑے جگر دے غم
پُھل کا بھی اس شہر بچ کوئی چور تک نہ آیا
آیا فقیر بن کا اَج شاؔد توہڑے در تے
منگنا توہڑے سجن کو کسی ہور تک نہ آیا

غزل

موت دا باقی ایہہ کھڑکا رہ گیا
پی کے غم لہو ، خالی مٹکا رہ گیا
آنی باقی رہ گئی ہے موت بس
دس مکو توں کہیڑا لٹکا رہ گیا
اجی چلائی ہجر دی اس سُن چھُری
بوٹیاں بچ دل ایہہ بٹ کا رہ گیا
آ ہوئی مدّت کہ اکھیاں خشک ہین
میں نچوڑاں دل جے پھُٹکا رہ گیا
لُٹ گئے دیوانگی بچ ہوش بھی
شاؔد رب دا کہئر ہی چھُٹ کا رہ گیا

غزل

رب دے بندے کو عبادت واسطے پیدا کیتا
نہ کہ آپس دی عداوت واسطے پیدا کیتا
اِس زباں تھیں آکھیو نہ کدّے بھی کلمہ فاش
اِس زباں کو رب تلاوت واسطے پیدا کیتا
سیم و زر دی لالچاں بچ دل کو نہ لائیو تسنیں
اِس کو انساں دی محبت واسطے پیدا کیتا
اج بھی ہوسی سوچدا ہی وار وار اِستا کلیمؑ
ایہہ تماشا کس دی حیرت واسطے پیدا کیا
کم نہ آسے اُس عبادت واسطے اتنے مَلک
اِس بشر کو اُس شہادت واسطے پیدا کیتا
خود چھپایا پردیاں دی اُوٹ اُس اپنا ہی آپ
شاؔد اساں دیدِ حسرت واسطے پیدا کیتا

غزل

کوئی شیدائی کدّے اجا نہ رہیا
جلوہ طوُر ہے موجوُد موسیٰ نہ رہیا

شکل وَسدا ہے تہ شیشہ ہے آئینہ
پِھج گیا تہ کچ ہے آئینہ نہ رہیا

خاب دُنیا دا اصل کجھ اسطراں ہے
جوُں دیر تک پانیا دا بُلبُلہ نہ رہیا

تاب توہڑا بھی ہے دیدِ مجنوں لُٹیا
حجاب رُخ تے توہڑے لیلیٰ نہ رہیا

ہُن خاک ہی خاک باقی ہے شاؔد
ٹھیر سوہاگے داہے شعلہ نہ رہیا

غزل

ساڑ نہ باغ غم دے خاراں دا
ساڑنا ہے ساڑ رنگ بہاراں دا

اے ماہڑی ہوک اُٹھ فلک تے جُل
اُس کو بھی شہر دس مزاراں دا

داغ چھوُلی تے اُسدے باقی نہیہ
جسدے سر خون ہے ہزاراں دا

توں نہ چھیڑیں کہ وار وار اِسکو
پھانڈا کچڑا ہے دل بے زاراں دا

دے کا بھی جان قرض باقی ہے
چڑھ گیا سُود غم دے شہراں دا

کوئی تہ شہر کوئی نگر ہوسی
عشق بچ ماہڑے جئے خواراں دا

ایسی چھکھڑ اج کوئی شاید
زور اکھیاں تے ہے خماراں دا

آہ تک بھی کریں نہ توں شآد
واسطہ تکو ماو دی تہاراں دا

□○□

غزل

رازداراں تھیں کے پردہ راز دا
دُشمناں دا واسطہ ہے سازدا
ڈر نہیہ مکو ہوسی ماہڑا راز فاش
پر ذرا شک رہندا ہے ہمراز دا
ہک ہی دن محشر دا ہے پہارا مکو
گزُر جُلے کدّے ماہڑے انداز دا
دیندے ہوسن لوک تکو دادِ عشق
جان لاواں صدقہ توہڑے ناز دا
طے توں کرہُن موت دا ماہڑے اوہ پل
میں ہوّاں تہ سجدہ ہوئے نماز دا
آگئی ہے بعدِ وصل موت شاؔد
تہو کھا کھادا شاؔد عمر دے راز دا

غزل

دنیا ہے ہک خاب سلونا
جندکاں اگے کچ کھلونا

خاب ایہہ کھُلیاں اکھیاں دا
دنیا ہے ہک جادو ٹونا

مخمل ، چاندی ، سونا تھوکھا
خاکی بندیا خاک بچھونا

دولت ، کھیٔر تہ پیار اِتھا ہے
ڈُوڈّھ پیندے بچّے دا رونا

وقتا دی اصلیت ایہہ ہے
تریڑو دا ہک ہار پرونا

شاؔد تکو سمجھانا اسران
داغلہ پلّہ جیویں تھونا

غزل

اُسدی یاداں سُن سنگ چھوڑ دِتا
آئینہ آئینے سُن توڑ دِتا

جی کا میں ہی وفا نبھائی ہے
مرکا اُس سُن ہی عہد توڑ دتا

جس دل بچ بسایا اس کو میں
اُوہ ہی بے غرض یار توڑ دتا

جد تھیں اُس سُن تکو ستایا شاؔد
دُشمناں دُشمنی کو چھوڑ دِتا

غزل

مکو اُس تے بھی کُجھ گلہ نہ رہیا
وقت ماہڑے تے ہی پہّلا نہ رہیا
ہجر دے ناگ دل کو لڑ بیٹھے
زہر مُہرہ بھی فر دَوا نہ رہیا
موت ہر ویلے سِر تے کھلّتی ہے
زندگی دا کوئی مزا نہ رہیا
چیر کا دل کڈھے جو خنجر کو
کوئی اتنا ستم روا نہ رہیا
اُسدے مِلدے ہی زخم پھر گئے نے
دل دا ٹانکا کوئی کھُلا نہ رہیا

غزل

اُسدی اکھیاں تھیں جام کم پیتا
نہ حیرانی ہوئی نہ غم پیتا
میں اگر اُس تھیں لُٹ گیاں تہ پہلا
چند کھڑیاں دُشمناں بھی دم کیتا
ناں اگر دُشمناں دا ایندا ہے
دوستاں سُن بھی کیہڑا کم کیتا
ناں اگر دُشمناں دا کہندا ہاں
کس کو آکھاں کہ تُدھ ستم کیتا
کہن گئی آکا موت زندگی کو
اُسدے ظلماں کدّے جے دم کیتا
آگیا فِر بھی ہسدا قبرتے
ایہہ بھی احسان اُس کہ کم کیتا

□○□

غزل

چکر توہڑے چوّاں طرف چار کرکا
کپّاں اپنی گردن کو تلوار کرکا
رکھیا ہے تُدھ مکو لاچار کر کا
پچھتایاں میں سجناں تکو پیار کرکا
گلے ماہڑے باہے نے کنڈیاں دے ہار
تہوکھا دتا مکو گلزار کر کا
بڑی پیاریاں کردا ہے چالاکیاں
لُٹے ماہڑا دُشمن مکو پیار کرکا
قتل ہوئے راہواں دے بچ کئی عاشق
کلجلا بھی لایا ہے تلوار کرکا
خود کو اوہ سمجھن مسیحا اے شاؔد
جنہاں تکو لُٹیا ہے بیمار کرکا

غزل

چناں جئی صورت توہڑی ہر قیس بے شیدا توہڑا
صحرا توہڑے، نالے توہڑے ہر شہر چ چرچا توہڑا
جگ ایہہ کرنے ٹُر پیا ہے قیس اج سودا توہڑا
اتھروں توہڑے آہاں توہڑیاں صحراء توہڑا
ہے کوئی انجام الفت دا اگر تہ ٹھونڈ کہن
طوفان دی لذت تھی نہیہ نا آشنا دریا توہڑا
اوہ مقامِ عشق حاصل کر ماہڑے ناداں دل
پھُل، کلی شیدا ہون سارے کرن چرچا توہڑا
شاؔد دل دی بُوٹیاں تھیں مُک گیا سارا لہو
فر بھی باقی ہے ہلاں یارا ماہڑے قرضہ توہڑا

غزل

کے اعتبار ہے ہستیِ نا پائیدار دا
زندگی کٹی وقت جوں لیل و نہار دا

ہے تراہیا ہر کوئی ہوش کر کُجھ ساقیا
اج اس محفل تھیں ٹکریسی پیالہ یار دا

خود ہتھوں لٹا رہیاں دولت سکون چین دی
شیشہ بھج گیا ماہڑے دل دے قرار دا

دے کا غم جدائی چین و قرار مکیا
لگدا ہے لمہ سال اَج انتظار دا

گلچیں کرے اشارہ مُڑسن ایہہ فر بہاراں
کہے اعتبار دوستو بے بس بہاردا

ایہہ داغ بیوفائی دکھ آسماں تے شاؔد
ہے چاندنی کوچن بھی صدیاں تھیں لاردا

غزل

قلم ماہڑی بھی بازباں آسا
چشمہ اکھیاں دا جد رواں آسا
جان کا شعلہ پھُوکیا جس کو
بجھدے انگاراں دا تہواں آسا
اج اوہ ڈردا نسیم صُبح تھیں
جسدی ٹھوکر اگے جہاں آسا
لَہاڑ کا قبر بچ کھلاڑُر گیئے
جس شخص نال کارواں آسا
کل جوانی دُی آڑ بچ جسکو
ہک ذرّہ بھی آسماں آسا
اَج نہیہ قدراں پرانیاں اے شاؔد
آدمی آدمی دی جاں آسا

غزل

فراق بچ چاک گریباں کیتا
رو رو کے میں آسماں کیتا
رُوپئے خود ہی نین دُکھیارے
ماجرہ جس اگے بیاں کیتا
اُسدی شہرت رہئی ہے شہراں تک
ماہڑی دیوانگی جہاں کیتا
جہڑا کردا ہے خون اکھیاں تھیں
بس اُوہ ہی موت دا ساماں کیتا
لاکا بے ہوشی دا پہانا شاؔد
ہوش منداں وی امتحاں کیتا

غزل

کُتھا تک اس سمندر کو دکھاں رُکیا ہویا یارا
دِکھاں کسراں ایہہ چشمہ لہو دا سُکیا ہویا یارا
شہردی اس فضا د بچ تھواں ہے ہور غباری ہے
دِکھاں کسراں بدل اکھیاں دا میں سکیا ہویا یارا
میں اتنا سخت دل ہواں پہلا کسراں ایہہ ممکن ہے
کہ راہواں تے ہوے کوئی کسراں مریا ہویا یارا
بساواں انہاں کھنڈراں بچ میں کسطر اں دل دی بستی
ٹُرو جلدی ٹُرو ایہہ شہر ہے سڑیا ہویا یارا
اوہ توہڑے دوست اوہ ساتھی ہمیشاں دے سنگی اے شاد
اوہ ٹھوکر ماردے نے دکھ کا اج چھڑھیا ہویا یارا

غزل

کچیاں تنداں گھنڈ نہ دلا
بودے بٹے پھنڈ نہ دلا
لُٹ گیندے نے ہجردے موسم
پیوے اندر ٹھنڈ نہ دلا
نُھوٹ کا اکھیاں کئیاں نہ پیواں
زہر ہوئے جد کھنڈ نہ دلا
بچ صحرا دیوانہ فرسیں
کرسی کوئی ڈنڈ نہ دلا
تپتی ریتو سینہ ملسیں
ہوسن بوٹے جنڈ نہ دلا
عشق سمندر ڈوہنگا شاؔد
سمجھیں اس کو ٹھنڈِ نہ دلا

غزل

ہر گھڑی ہر موڑ تے اوہ امتحاں کردا رہیا
پیش دل دیوانہ اکثر اپنی جاں کردا رہیا

کوئی بھی گل پیار دی ہس کا میں آکھی ہے اگر
اسکو بھی اوہ بے وفا اپنی زباں کردا رہیا

تنکا بھی نہ رہن دِتا ماہڑا اج تک بجلیاں
دل خیالاں بچ اگر ہک آشیاں کردا رہیا

مل سکے نہ جنیدیاں قیس و لیلےٰ دے جسم
قیس بھی دیوانگی دا ہک جہاں کردا رہیا

لُٹ کا ہی ملیا مکو بھی مسرّتاں دا ہک جہاں
شاؔد رہ کا شاد دنیا شادماں کردا رہیا

غزل

جنئیاں مزماں مکان تھیں اُٹھیا
کوئی اسراں جہان تھیں اُٹھیا
دفن ہک شعلہ آسا سینے بچ
ہور تھواں آسمان تھیں اُٹھیا
سُخن دی خاصیت ہے سب تھیں بڑی
تیر جئیاں کمان تھیں چُھٹیا
عشق سن فر زہر پیتا ہے
حسن شاید زبان تھیں مڑیا
ڑیپا شآد اہجا لگدا ہے
شور ہک اُس مکان تھیں اُٹھیا

غزل

کالے دھن دا ہک رات ڈیرا
فِر انھیری جیلاں وچ ڈیرا

پیار، محبت، امن ، اخوت
ہویا ہے ایہہ مذہب میرا

سڑدی کڑھدی رُت ہمیشہ
سبز موسم دا کجھ دن ڈیرا

مَلکِ اجل دی نظراں اگے
کہ بچّہ کہ بُڈھا ٹھیرا!

زندگی غماں دا سفر لمیرا
موت تہ ہے آرام دا بسیرا

نیلی چھتری شاؔد دی چھت
ساری زمی تے اِسدا ڈیرا

غزل

منزل بدل گئی ہے کہ رہبر بدل گیا
ایندے ایندے لب تکر کوثر بدل گیا

لگدی رہیاں نے ٹھوکراں محشر دی پیہڑ نچ
دیدار ہوندے ہوندے ہی محشر بدل گیا

جو ہک شکن بہار دے متھڑے تے پئے گئی
دِکھ دکھدیاں پیار دا منظر بدل گیا

اُس ظالماں سُن جانے کیتا ہے کے اشارہ
شیشے تھیں اپنے آپ ہی ساغر بدل گیا

ہے بدلیا ایہہ شآد یا کوئی ہور بدلیا ہے
مُکھڑا حسین دِکھ کے ہک کافر بدل گیا

□○□

غزل

خالی پیمانہ دسا کا ٹُر گیا
ساقی اپنا بنا کا ٹُر گیا

بے وجہ کوئی رہیا باہواں کھِلیار
اوہ تہ نیواں مسکر کا ٹُر گیا

کتنا آسا مکو برّیا دا گمان
ایہہ موسم کے دسا کا ٹُر گیا

وقتِ مجبوری کراں کِسدا یقین
دوست اُنگلی تے ، نچا کا ٹُر گیا

جانے کس دے قتل کو ہر ہک شخص
بُکل بچ چھُری چھپا کا ٹُر گیا

زندگی والا ستارا شادؔ اج
چند کہڑیاں ٹمٹما کا ٹُر گیا

غزل

ظلم ہوئے آسمانی بے حساب
ہو گئی توڑی کہانی بے نقاب

موت آ کا کھولیا پردہ کھیڑا
ہوگئی ہے زندگانی بے نقاب

کون سجدہ بُتیاں کو کر گیا
کسدی ہوئی کافرانی بے نقاب

باغباناں سن لُٹے باغاں دے پھُل
کر گیا سب باغبانی بے نقاب

جلوہ دس موسیٰؑ کو کوہِ طور تے
ہوگئی ہے لن ترانی بے نقاب

کر گئے اکھیاں تھیں اَج اتھروں ماہڑے
شادؔ ہوگئی شادمانی بے نقاب

غزل

کس کو اجی سزا دِتی ہے شباب
کسدی دنیا مٹا دتی ہے شباب
کسدی قبر تے مسکرائے پھُل
کس کو پیاری قضا دِتی ہے شباب
جانثاری کو رسم ہے کر بیٹھا
عشق کو ایہہ روا دتی ہے شباب
کون اُڈدا ہے اج فضاواں وچ
کس کو اتنی ہوا دتی ہے شباب
سر جھکائے پئے ہین سارے پھُل
شائد اِنہاں کو ندا دتی ہے شباب
کہن کا جاں تُرپیا ہتھیلی تے
شاؔد اس کو صدا دِتی ہے شباب

غزل

قطرہ قطرہ ڈُلی شراب
آہ! موسم بِچ گُھلّی شراب
نشہ ہر پھل کلی ہے
آ، پیواں اَن مُلّی شراب
ساون بریا پیار دی بونداں
کسدے ہتھوں ڈُلی شراب
کہہ مزا فر اس موسم دا
بِچ خاکو جے رُلّی شراب
کسدا پیار اَیہہ پھُلیا شاد
ہر ڈالی ہر کلی شراب

غزل

دوست میں پیارے دکھے سب
رَت ماسا دے پھکھے سب
لکھ دا مالک یار نہ ہوئے
ہین عاشق نو لکھے سب
پہا حسن دے مچ ہی اُچے
رَت ماہڑی نال چکے سب
مارگیا کوئی پھوک ہجر دی
اَنگار دلا دے پھکھے سب
کنڈیاں تے کے شکوہ شاد
پھل ہی دشمن دکھے سب

غزل

کلوکاں تے ماہڑی ہس ہس کا کہندا ہے
کہندا ہے شاید فغاں دی ناپ
صحرا دے بچ ایاں عاشق نہیہ فردا
کہندا حُسن دی اَداواں دی ناپ
جگر تھیں جہڑا اُٹھ رہیا ہے ایہہ شعلہ
کہندا ہے شاید ہواواں دی ناپ
ماہڑیاں دُعاواں نہیہ منظور ہویاں
کوئی کہن رہیا ہے صداواں دی ناپ
اج اگ لاکا میں اپنے کہئرا کو
کہندا ہاں توہڑیاں ہواواں دی ناپ
انہیری کوٹھی دے بچ شادؔ مرنے دے بعد
اُوہ کہندا ہے توہڑی خطاواں دی ناپ

غزل

جیسا رائی ویسا کپ
کس پالے گھراں وچ سپ
غم دے موتی عمراں چگ
خوشیاں دی خوراک ہے لپ
عشق مُشک ہے ، پھَیل کا رہسیی
چاہے وچ زمیناں تھپ
ہوس دولت دی عاشق لُٹے
مسلئہ عشق دا ہویا ٹھپ
بس کر شآد ہُن نہ آکھ
اَیہہ کہانی اِتھیئی ٹھپ

غزل

لگدی ہے ہُن زندگانی بے ثبات
ایہہ ہُنر ایہہ شاعرانی بے ثبات
کرگئی ماہڑا پہّلا نادان موت
دے گئی ہک زندگانی بے ثبات
مٹ کا رہسیی ایہہ کدّے سارا جہاں
ہے فقط توہڑی کہانِی بے ثبات
لِکھ کا ناں توہڑا پچھی ماہڑی قلم
ہو گئی جادو بیانی بے ثبات
شاؔد آخر تے ملی منزل تکو
ظلم ہوئے آسمانی بے ثبات

غزل

ٹھاری غماں دی ساڑاں اَج
محل کُجھ پیار دے چاہڑاں اَج
کجھ نویں افسانے لکھاں
ورق پرانے پھاڑاں اَج
بِچ تصوّر تکو کہن کا
تھپاں میں دیواں چھاڑاں اج
جر دِکھاں بس توں ہی دسیں
تکو ہی دِکھاں، تاڑاں اَج
دند عشق سُن کھٹے کیتے
آس رکھاں کے ہاڑاں اَج
پیار دا بوٹا شاؔد نہ پھُلسی
سگ لاواں کے تاڑاں اَج

□○□

غزل

کالیاں راتاں توہڑے فراق ستاون مُچ
ڈوہنگے ڈوہنگے زخم جگر تا لاون مچ

کھُل کا رہندے نے ایہہ زخم پرانے فِر
سچے عاشق اہنوں یار لکاون مچ

ایہہ دل ماریا توہڑے ظلم وستماں دا
غم دے ہوُلے اس بچ آون جاون مچ

سفر مسافر دنیا پہار توں اپنا بنِ
چھل بیٹیاں بچ لو کی تہوکھے کھاون مچ

جے بندیاں نے کرنی ہے فردوس جگہ
اللہ دے فِر وِرد زبانی لاون مچ

جنہاں فِر دل کو شاؔد صبر سکون دِتا
جام محمدؐ ناں دا دل کو پلاون مچ

غزل

اُمید دی شمع بُجھائے دی تو نہ سوچ
بدلاں دے پار کہئر بسائے دی تُو نہ سوچ
ہے مخملیں دامن توہڑا ہور شعلے مچ
اگ عشق دی اسراں بجھائے دی تُو نہ سوچ
ہر ہک پھُل ہے زخمی ہر ہک کلی اُداس
پُہل کا بھی اے سجن مسکرائے دی تو نہ سوچ
ہس ہس جی اَیہہ زندگی تُو کھِلکھلا کا جی
رُو رُو کا دل ماہڑا دُکھائے دی تُو نہ سوچ
کہلیاں کدئے نہ کٹسی اَیہہ زندگی لمیری
شاد کو اَج تہ پُہلائے دی تُو نہ سوچ

غزل

نہ دل دی خبر کوئی نہ اپنا پتا یاد
نہ راہ نظر آوے نہ توہڑا پتا یاد
یاد اتنا ہے کہ ایندی ہے توہڑی یاد
یاد نہیہ کجھ بھی مکو توہڑے سوا یاد
خبر اتنی ہے کہ کردا ہاں وفا میں
تو رکھیں یار ماہڑے نال جفا یاد
ماہڑی ویران جیئی دنیا تے تکو حق ہے
بعد مرنے دے کریں کجھ تہ وفا یاد
فقیر دی جیبھا تے آواز ہے اللہ،
نہ زر نہ دولت بس اُس کو خدا یاد

غزل

غفلتاں دل تھیں ہو گیئاں شاید
دولتاں غم دیاں کھو گیئاں شاید

جہڑی کردی رہئیاں نے اکھیاں تھیں
غم کو بوندااں اوہ تھو گیئاں شاید

غم نہیہ کوئی مکو جدائی دا
پھولی اکھیاں ایہہ رو گیئاں شاید

نویں چھگئیاں بنائیاں یار سن
بودی چھتاں ایہہ چو گیئاں شاید

غزل

رنگ پُھلاں دا کِھلر گیا شاید
کوئی جادو بکھر گیا شاید
گیت گاندا ہے کوئی خوشیاں دے
رنگِ عشرت بکھر گیا شاید
تسبیح پیار بِچ خوشیاں دیاں
کوئی موتی سَمر گیا شاید
اُسدا ملنا عجیب ہے اتنا
چن دھیہناں نال ٹکر گیا شاید
شاؔد ھسدا ہے مسکراندا ہے
غم دا موسم بِسر گیا شاید

غزل

موت ماہڑے واسطے ہے زندگی دی گل نہ کر
خودکشی دی راہ تے اج زندگی دی گل نہ کر

اُتھرواں نال ہوگیا ہے پیار مکوبے حساب
بند ہویاں ماہڑی اکھیاں تو خوشی دی گل نہ کر

تو خدا سے واسطے ناں نہ بریا داکھنیں
چھیڑ کوئی ہور ہی گل تو کلی دی گل نہ کر

دسدا ہیں تو کے مکو اپنے پرائے دی پہچان
دوستی کر کا دکھی تہ دشمنی دی گل نہ کر

چالباز ہے مُچ ہی دنیا تو سنبھل کا ٹُر ذرّا
یاد رکھ چلاکیاں توں سادگی دی گل نہ کر

لوک کردے ہین توہڑی آہ تے بھی شادؔ واہ
ہُن ختم ہے زندگی تو شاعری دی گل نہ کر

غزل

راس نہ آئی زمانے کو وفا ماہڑے بغیر
کرسکی نہ تدھ کسے دے نال جفا ماہڑے بغیر

اس تھیں بہتر اے دِلاّ ہے کوئی حیرت کے
کونِ کہندا ہر کہڑی غم دی نزع ماہڑے بغیر

شہر توہڑا محل توہڑے تہ سارے سیم و زر توہڑے
کس دِتی تدھ اس بناں نے بچ صدا ماہڑے بغیر

بس کہڑی مطلب دی نکلے ہے غنیمت اج کل
ہر کوئی مشکل بچ سٹ گیا ماہڑے بغیر

کل حرم تھیں شاؔد ایہہ آئی صدا توُ ٹھونڈ مت
ہور نہیہ کوئی اِتھا توہڑا خدا ماہڑے بغیر

غزل

اَج تمنا دا قدم ہے آسماں تھیں دُور
دل اُٹھ گیا ہے ماہڑا اس جہاں تھیں دور
دیندا ہے ہر بشر کو دین و پیار دا سبق
پرچہ ماہڑا عشق ہے میں امتحاں تھیں دُور
اُڑان میں پہری ہے پریرے تاریاں تھیں
میں فلک دی کوششاں بچ اس جہاں تھیں دور
بزدلی دا ناں ہے ایہہ مفلسی دا پھُوت
دور ہاں میں بزدلی دے اس جہاں تھیں دُور
ہے جاندا ہر ہک بشر لاشریکَ لہٗ
اے شاؔد ذکر کسطراں رہوے زباں تھیں دور

غزل

کرسی تماشا توہڑی خدائی کدتکر
فرسن جہاں پچ توہڑے سودائی کدتکر
کدتکر قربانی دیسن عاشق اپنی جان دی
چڑھدی رہسی عشق دی مہنگائی کدتکر
منیا اینہریاں سُن کجھ تہ خلل ہے باہیا
رہسی دور جسم تھیں پرچھائی کدتکر
تہ رو رو لؤ بھی کہٹ گئی اکھیاں دی
دیسیں اس قید تھیں رہائی کدتکر

غزل

کجھ تہ مان رکھ دِلاّ ہو بے قرار ہور
عاشق مزاجاں واسطے آکھاں اشعار ہور

کس کو فقیری دا سبق دے گئی ہے شاعری
کسدا کھن گیا کوئی، چین و قرار ہور

نال ماہڑے قبر تک گیسی ایہہ درّد عشق دا
اِسدا نشہ کجھ ہور ہے اِسدا خمار ہور

کیتی نہ ماہڑے نال بھی موت سن اتنی مہر
کرداں جنوں کو اپنے میں اِنتشار ہور

آکھساں موت کو میں آلا مکو گلے توُ
تھہاسی نہ شاؔد جئیا تکو جانثار ہور

غزل

دوستاں نہ راز رکھے دُشمناں دا کے قصور
میں ہی لائی بے بسی ظالماں دا کے قصور
ماہڑے گلشن دی مٹی دادِکھیا میں کُجھ فیض نہیہ
موسماں کو میں کے آکھاں موسماں دا کے قصور
ہتھ ماہڑے لکھ سکے نہ ایہہ کہانی پیار دی
کورے کاغذ تہ قلم دی ساختاں دا کے قصور
اج قدم ماہڑے ہی سنگی بن سکے نہ کے کراں
یارو اس بچ امیردا یا کارواں دا کے قصور
عشق سُن مکونکما کہئر تھیں بے کہئر کردتا
دشمناں تے شکوہ کہجا دشمناں دا کے قصور
وار وار انہاں جلایا آشیاں توہڑا اے شآد
شآد اس بچ آسماں دی بجلیاں دا کے قصور

غزل

آسمانا کو حیرانی کر
آہ کوئی طوفانی کر

پھوک غم دے پہاڑاں کو
خِطہ سب میدانی کر

دُکھ دے بدلا اَج مُسکا
دُور ایہہ سب پریشانی کر

کد تک جن نمانی رہسی
کار کوئی انسانی کر

پُہل کا اَج ایہہ سارے غم
شاؔد کوئی شاہ دانی کر

غزل

کس سُنی کے بُلبُل ناشاد دی آواز
ڈر کا شبنم رُوئے پھُل، صیاد دی آواز
کس منگیا ہے لُھو ماہڑے جگردا
کس ڈِتی ہے مکو امداد دی آواز
دکھ کا شکاری کو پکھڑوں اُڈر گئے
ایندی ہے ہر پاسیو امداد دی آواز
پنجرے پچ قیدی تے کے گزر دی ہے
سندا ہے جد طائر آزاد دی آواز
عشق پچ محرومیاں دی ایہہ گلاں
سنیندی ہے تُساں ایہہ شاد دی آواز

غزل

دل کو صبر و تاب دس
اکھیاں کو کوئی خاب دس
جس سنگ عزت رہ گُچھے
ایجیے گُجھ اسباب دس
دل کو صبر و تاب دا
ٹھکالاں کوئی حجاب دس
حال کسی دا میخانے بچ
ماہڑے جئیا خراب دس
زخماں تالیسنیں تُو کتنی
پٹیاں دا حساب دس
میخانے بچ آیا شادؔ
ساقی ذرّا شراب دس

غزل

دکھنے کو لوک بیتاب تلوار دی نمائش
گردن ماہڑی دسالسی تلوار دی نمائش
دیوانگی دی راہ تے فر عشق جان دیسی
اَج حُسن فر کرسی پیار دی نمائش
ثابت ایہہ ہوکا رہسی اَج حسن کس دا بکیا
اج دنیا خوب دکھسی کردار دی نمائش
آجل کا دکھ زبیع تُو ہور ہک نواں تماشا
فرحُسن دس رہیا ہے رفتا دی نمائش

غزل

کس کو جولاں پیار نے خط
چاہت نے اقرار نے خط
آ الفت لئی اسیّن مٹاواں
نفرت نے کاروبار نے خط
اتھرواں نال سجّے کُھلّے سن
عشقے نے بیمار نے خط
آمل کے فِر یار مٹا ہُن
ہجراں نی دیوار نے خط
عمراں لنگ کے یاراں جولے
شآد اوہ ہی تکرار نے خط

غزل

ہے یار دا طواف بھی کعبے ، داہی طواف
بس اسی وجہ تھیں ہو گئے شیخ جی خلاف
پیار ہے ماہڑا خُدا تہ محبوب بھی ماہڑا خُدا
فِر ہو گئے شیخ جی اس گلوں کیئاں خلاف
میں تہ اس دیوانگی بچ ساری حداں پھن گیاں
نے پتہ دیوانگی بچ کسدا کیتا ہے طواف
بس خواہش آخری ایہہ شاؔد نادانا دی ہے
نال اکھیاں کہنا مل میں حرم دا بس غلاف

□○□

غزل

میں تہ دِکھدارہ گیاں ، اجی چُھلّی ایہہ چھنگ
پتّر وفا دے ،کر گئے ، مہراں کو لگے زنگ

کجھ پُھوت لالچاں دے ہوئے نفس تے غالب
ہوئے جدا ایں کے دساں ڈوراں تھیں جیاں پتنگ

پہچان کِسطراں ہوندی ، اپنا ہے یا پرایا
یار بدل کا ایندا رہیا ، اپنے ہزار رنگ

تھک کا خود آپ راہی، مڑ آئے راہ ادھے تھیں
ہارے جہڑے نہ ہمت، راہ بھی ہوئے نہ تنگ

ڈردارہیاں میں ناگ تھیں، زلفاں تھیں بے خیال
آسا پتا ناگا نالو، دیسن اِیہئی ڈنگ

واعظ نصیحتاں کردا ہیں تُو شادؔ ہر کِسی کو
ایمان توہڑا اجا ہے جئیاں کٹی پتنگ

غزل

غم نی وحشت ہے اُسی دلدار کول
ٹکرایا سِر جس سن توہڑی دیوار کول

ہے سلامت باغباناں اُوہ ہی پھُل
جہڑا کھِلیا ہے چمن دے خار کول

کسطراں سُکسی پہلا دامن ماہڑا
جہڑا بسدا ہے اتھرواں دی تہار کول

اہجا پھُل ہاں مسلیا دا یار میں
جسدی قیمت نہیہ کسیِ عطار کول

ہے اُوہ ہی دیوانہ توہڑا شآد سُن
جس ہے پہنیا سِر توہڑی دیوار کول

□○□

غزل

آیا رُت بہار نا موسم
یاراں دے دیدار نا موسم
پیار دا موسم آیا ہے ہُن
نہ رکھیں تکرار نا موسم
اَج ہجراں دے کنڈے نہ ِگن
آیا ہے گلزار نا موسم
چنگا نہیہ اَج ضد اِسرار
ہے سجنا ایہہ پیار نا موسم
زُلف توہڑی بھی سوبل کھاکا
کر بیٹھی تلوار نا موسم
شآد بہار لئی جند ساڑی
دکھیا نہی گلزار نا موسم

غزل

اگر زہر دیسو تہ میں مر ہی گیساں
ذرا رُس بھی گیسو تہ میں مر ہی گیساں

کئیاں پچ تیاری کھڑیندے ہو ویلہ
ذرّا مسکریسو تہ میں مر ہی گیساں

نیڑے ہو تُسیں تائیں رُوح ہے باقی
چناں دور گیسو تہ میں مر ہی گیساں

مکو انیہریاں تھیں بڑا ڈر ہے لگدا
حسیں رُخ چھپیسُو تہ میں مر ہی گیساں

کدوں تھیں ہاں پچھدا محبت دی گل میں
اگر سر ہلیسو تہ میں مر ہی گیساں

کرہی کہنو شاؔد جی ہُن تہ الفت
تُسیں نہ جے کرسو تہ میں مر ہی گیساں

□○□

غزل

فر کوئی فریاد سنا کا ٹُر جاویں
بول پئی ناشاد سنا کا ٹُر جاویں

عمراں تھیں ایہہ بدّل چڑھدے لہندے نے
وصلاں دی ہک یاد دلا کا ٹُر جاویں

آ ہجراں دا پنجرہ مُچ بَرڑفیندا ہے
اِس تھیں مکو آزاد کرا کا ٹُر جاویں

عمر ہوئی میں جام و ساغر پیتا نہیہ
اکھیاں تھیں ہک وار پلا کا ٹُر جاویں

وصلاں دے ہک پل دی اُجرت بچ یارا
ہجراں دی معیاد بدھا کا ٹُر جاویں

اکثر پہانڈے نال پہانڈا ٹکرینداہے
اج رُسیاں کو شاد منا کا ٹرجاویں

غزل

میں تکو دوست بناواں کسطراں
اگ پلے بچ میں چھپاواں کسطراں
ممکن ایہہ نیہہ کہ پُھلاں یار تکو
تُو پُھلیں تہ میں پُھلاواں کسطراں
شاخ اُجڑی کے چمن دی ماہڑے
تنکے ڈارے نے ہواواں کسطراں
ہوکا دُنیا دی نظر تھیں اُوہلے
ہک نواں شہر بساواں کسطراں
نہ میں واعظ ہاں نہ ملاں تہ نہ قاضی
بشر معصوم ٹھگاواں کسطراں
نہر لُہو دی جگر تھیں ہے رواں
شادؔ لہوا کو چھپاواں کسطراں

غزل

اسیں عاشق اپنے یار دے ہاں
کوئی کے جانے بیمار جے ہاں
ایہہ دامن مچ ہی تر ہے ماہڑا
اُمید دی سیکاں کھلاردے ہاں
تُو نیڑے بس یا دُور بَسیں
تکو اکھیاں بند کر تاڑدے ہاں
تکو لُوڑ ہے محلاں دولتاں دی
اسیں طالب توہڑے پیار دے ہاں
اسیں سجدہ کر بھی سکدے نیہہ
اسیں عملاں تھیں نادار جے ہاں
شاؔد بازی جِت کا ہارن دل والے
آپ سڑاں تہ لوکاں ساڑ دے ہاں

غزل

دردّ اُتھروں ماہڑے سہارے ہین
ایہہ مکو جان تھیں بھی پیارے ہین
میں ہی مڑکا بَہار ٹھونڈی نیہہ
پھُل کھلے نے کئی نظارے ہین
نہیہ بساط آدمی دی ایہہ یارو
پہار عشق دے وچ ہی پہارے ہین
کر رہیاں زندگی انیہرے بچ
ورنہ رُوشن کئی ستارے ہین
دل تھیں کہجا غبار اُٹھیا ہے
چاہتاں کہجے پر کھلارے ہین
کس دِتی شادؔ ہوا چنگاری کو
دل تھیں اُٹھدے کئی شرارے ہین

غزل

اپنے دل دا آئینہ دِکھ دِکھ کاتُو ڈریں
چہرے تے لا کا چہرہ تماشا نہ تُو کریں

رہیں سوار ہو کا کشتی ایمان بچ
جوانی کو اپنے آپ تھیں باہر نہ تُو کریں

سوچ سمجھ کا رکھیں ہر ہک قدم اپنا
پشیمانیاں دی اگ بچ کدّے نہ تُو سڑیں

ہون جے دوستاں تھیں غلطیاں بھی شادؔ
دل بچ کدّے کفر کو پیدا نہ تُو کریں

غزل

تُدھ ازل تھیں لائے جہڑے دُکھ اوہ سب نرالے ہین
میں بھی کتنے پیار دے نال یار ایہہ دُکھ پالے ہین

رِکردا ہے ٹپ ٹپ ، اکھیاں تھیں لہو بہ شکل پانی جہڑا
سچ تے ایہہ ہے یار پیارے پھٹدے دل دے چھالے ہین

ایہہ حقیقت جانی جد تہ بچ ہی پچھتایاں میں
تن دے ایہہ سب گورے لوک من دے کتنے کالے ہین

تُو ساقی دیاں صفتاں کردیں نین کٹورے آکھیں تُو
ماہڑی نظراں نال دکھیں تہ زہر و پھرے پیالے ہین

یار دا تحفہ پیار دا تحفہ زندگی دا سرمایہ ہین
ایہہ اتھروں نہیہ یار پیارے ماہڑے فخر دے مالے ہین

میں تہ بندہ خاکی ہاں خاک ہی ماہڑی منزل ہے
پر دُنیا دے سارے تنہدے میں بھی اَج سمالے ہین

وعظ واعظ دے خالی لگن آس دلا بچ حُوراں دی
دِکھنے کو ایہہ ذاہد لوکو کتنے پھولے پھالے ہین

پیار دے ڈوگے بچ رائے نے موتی جھڑے اکھیاں سُن
غم دے اَتھروں آکھ شادؔ ایہہ خوشیاں دے بالے ہیں

□○□

غزل

رَت دِلاّ دی ایہہ ڈُلدے اتھروں میں قید چہرے تلاش کرداں
آ کا رَت جتھا ہوندی ہے پانی میں اوہ جزیرے تلاش کرداں

کبھی لیکاں ایہہ درمیاں ہین نہ مل سکیں تُو نہ دکھ سکاں میں
توہڑی دنیا ایہہ دولتاں ہین میں دن اوہ گذرے تلاش کرداں

جتھاں سُن کیتا ہے رَت کو پانی جتھاں حقیقت بدل چھوڑی ہے
کیہڑی زخماں تھیں لہو ہے بگدا اوہ زخم ڈوہنگے تلاش کرداں

ہزاراں خوشیاں کروڑاں سُکھ ایہہ جی ماہڑے تُو یار پیارے
کتاب دل اگر پڑھیں تُو میں غم بہتیرے تلاش کرداں

تُو کہ جانے دل دی قیمت پرکھ نیہہ تکو ہیریاں دی
ماہڑی رت تھیں بنے دے اج میں اوہ ساسب ہیرے تلاش کرداں

چن توہڑا توہڑے تارے ضد ہے ماہڑی کے نہ چمکن
محروم نیلے آسماں تے میں گھپ انیہرے تلاش کرداں

اَج میں شبنم دے موتی چنساں اگ جے لگسی تہ میں بجھیساں
شادؔ دل دے سکون لئی میں سارے حیلے تلاش کرداں

غزل

وار وار عہداں دی راتاں آئیاں
ماہڑے بختا تے رہئیاں پرچھائیاں
اسدا ملن ہوندا پہلاں دس کسطراں
دشمناں تاک رکھی نال ماہڑی پرچھائیاں
کرکر اکھیاں تھیں ماہڑیاں ایہہ لہو
پے گئیاں اس شہر بچ لالیاں
دل دتے دی چیز ہے کہ پہولیا
جان دا صدقہ دتا سودائیاں
عشق کو اج چاڑھیا سولی اُتے
بدھ گئیاں نے حسن دی مہنگائیاں
رکھے اہجے رازداراں راز شاد
ہر گلی بچ پہنچیاں رسوائیاں

غزل

پُچھ روح دے نبھاں تھیں خاموش اُداسی ہاں
تُو اگ داجے شعلہ ہیں میں جان دی بازی ہاں
تُو کر نہ غرور اتنا ہُن عاجزی دی حد ہے
تُو حسن فریبی ہیں میں عشق مزاجی ہاں
کوئی بھی تہ پڑھ کھنسی چہرے تُو ماہڑے سب کجھ
تحریر ہیں تُو سجنا افسانۂ بے تابی ہاں
پی کا توہڑی اکھیاں تھیں فرہوش تہ نیہہ آیا
نظراں بچ دُنیا دے دیوانہ تہ شرابی ہاں
پیراں تلے مَل کا بھی خوشبو میں تکو دیساں
نہ خار بناں دا میں ، ہک پھل میں گلابی ہاں
اس میل دے ہونے دی کوئی راہ دسو لوکو
اوہ شوخ مزاجی ہین تہ میں نرم مزاجی ہاں

غزل

ہجر دے رنگ ہزار دِکھ بیٹھاں
آپ اپنے مزار دِکھ بیٹھاں

کھل سکے دو گھڑی نہ قبر تے
اپنے اہجے بھی یار دکھ بیٹھاں

خود بیزاری ماہڑے تھیں بیزار ہے
دل میں اہجا بیزار دِکھ بیٹھاں

کہ ڈریندا ہیں مکو بدلا تُو
مچ میں غم دے غبار دکھ بیٹھاں

تپش دُوزخ ہے سیک ہجراں دا
غم دے اہجے شرار دِکھ بیٹھاں

غزل

گل سمجھانداں یاراں میں
شعر لہوا بچ تاراں میں
کھنڈرے گیسو پیارے لگن
کئیاں اِنہاں سنواراں میں
یار دِکھن لئی آئے تماشا
ایویں بانہواں ماراں میں
پُل عشق دے روہڑے ہجراں
رُوندا دِکھ ٹھٹھاراں میں
کچڑے پھانڈے پچھ ہی جاندے
کئیاں ایہہ قول بساراں میں
کیتی جاں آزاد غماں تھیں
سِر ٹکرا دیواراں میں

غزل

وچ سمندر کوئی قطرہ ہے سمایا جسطراں
توڑا ماہڑا جسم و دِل رَب سن بنایا اِسطراں
اسطراں تُدھ چھوڑیا ہے سنگ ماہڑا بن پچھے ہی
جسم کو اس زندگی سن تہو کھا لایا جسطراں
کوئی قطرہ خون ماہڑے دا چھولی باقی نہ رکھیں
لوک ورنہ تکو پچھسن داغ اَیہہ لایا کسطراں
رب نالو ذکر ماہڑا توہڑی زباں تے رہندا آسا
اَج ماہڑے ناں دی پُوجا ران سن پُھلایا کسطراں
ہک غلطی سن توہڑی اُوہ ہی کم کیتا ہے شاد
اپنا ہک پل وچ جنیاں ہویاپرایا اسطراں

غزل

وفا کر نہ سکیئی جفا کے تُو کرسیں
محبت دی رسماں ادا کے تُو کرسیں

دشمن ہے ماہڑا توہڑا دوستانہ
پہلائے دی مکو خطا کے تُو کرسیں

پُھل کا پھلاں دے گلے تُو نہ لگئیں
کنڈیاں دی ہُن التجا کے تُو کرسیں

گیا شادؔ بن کفن اَج دِکھ کہن
ہُن اُسدے حق بچ دُعا کے تُو کرسیں

□○□

غزل

جد بھی پڑھسو دوستو تُسیں غزلاں ماہڑیاں
یاد کرسو یاد رکھیو پیاری گلاں ماہڑیاں

نال لہوا دے لکھے ہین میں تہ اس دیوانگی نچ
شعر لہو نچ ماہڑے، ہین دیندے تاریاں

لاکا گیساں اپنے ہتھو شاعری دے اہجے بوٹے
کردی رہسن شاعری صد پُشتاں ماہڑیاں

لیساں اپنے آنگنا نچ اہجا بوٹا سخن دا
جسدا کھیسن پھل یارو پہاڑی قوماں ساریاں

لکھ اَج چُھلے چھٹی ہوُلے ہور طوفان پئی
ٹھاکسن اے شآد کے توہڑے جنوں دی ڈاریاں

غزل

سکون دل دا کوئی اَج تہ چارہ کردا جُلاں
تکو سلامِ عشق میں دوبارہ کردا جُلاں

ڈبی نگاہ تمنا یار بچ بے خود
بس ہر موجِ طوفاں تھیں کنارا کردا جُلاں

پھُلاں دے رُخ تھیں بدھ کا حسین تہ نازک
رُخِ نصیب ماہڑے ہک نظارہ کردا جُلاں

رکھ کا شانے تے ہتھ یار توہڑے
آسماں تہ چناں کو اُشارہ کردا جُلاں

چنگاری لوکاں دے دل عداوتاں دی شاد
ہوا ایہہ طیش بچ دے کے شرارا کردا جُلاں

غزل

تُھکھدی ٹھانڈی بجھسی کدوں
سامان وصل نا لبھسی کدوں
لہو جگر نا دے جند گالی
پیار نا بوٹا پھُلسی کدوں
رکھئیاں نے مُچ آس اُمیداں
عمر پتا نہیہ چھلسی کدوں
بچ یاراں دے نیلا پردہ
ایہہ پردہ بھی کھُلسی کدوں
کد ماہڑی تحریراں کھُلسن
پیام وصل دا مِلسی کدوں
ٹھاکا ٹھیری شادؔ ہک ہوئی
انساں انساں مِلسی کدوں

غزل

کشفِ فقیرانہ ڈِتی مکو
نظر حکیمانہ ڈِتی مکو
آلام عشق دے بولاں
سخن وری شاعرانہ ڈِتی مکو
راہ عشق بچ شمع سن
خصلتِ پروانہ ڈِتی مکو
دامن کو نیہہ چھوڑنے والی
محبت ویرانہ ڈِتی مکو
نیہہ نصیب بچ نہ سہی
حسرتِ دیدِ خانہ ڈِتی مکو

سب اپنے دور ہو گئے
تہ پہچانِ انجانہ دِتی مکو
اوہ دشمن ماہڑے نصیب ہین
رب مہر دوستانہ دِتی مکو
پینے کو ہتھاں جام
تہ زباں صوفیانہ دِتی مکو
ڈبو کا خم گیسو پچ
صلاحِ میخانہ دِتی مکو
سب آشنا ہین فر بھی شادؔ
دل صدائے بیگانہ دِتی مکو

غزل

عمر پہر دِکھ دِکھ رُوئے تصویر کو
اگ لگے اس عشق دی تقدیر کو
بدلی قسمت بادشاہ ہوئے فقیر
جاگی قسمت، کرے بادشاہ فقیر کو
قطرہ قطرہ اتھروں ڈُلنے ٹھیک نیہہ
کرتُو دریا اج غماں دے نیر کو
آئینے دے سامنے ہک آئینہ ویران ہے!
پچھ رہئی ہے ماجرا تصویر ہک تصویر کو!

غزل

اتنی بلندی دیساں میں اپنی اُلفتاں کو
ہک دن سجن بنیساں میں اپنے دشمناں کو

کرساں میں کاوشاں تھیں اِجا سکوت پیدا
راحت کدّے بنیساں اپنی مصیبتاں کو

اُلفت، اَمن تہ پیار دے کجھ ہور پھُل کھِلا کا
ہک ہور رنگ دیساں میں اپنے گلستاں کو

رکھیو نہ ایہہ ملال کہ راہاں انہیریاں ہین
لُو میں تُساں دِلاساں اگ لاکا آشیاں کو

ہک روز پیدا کرسی ماہڑا جنوں اُوہ ہمت
ہک وارتہ ہلیساں میں توہڑے آسماں کو

پہاڑی ہے ماہڑی بُولی میں شاد ہاں پہاڑی
پہچان نویں دیساں اپنی اِس زباں کو

غزل

میں خاک عشق دی پہنچی ہے تُسیں سینے دے نال لا رکھیو
جے ہُوک ملن دی اُٹھے کدے تسیں دل تے ہتھ دبا رکھیو
باغاں کو بناؤ ویرانہ میں بہاراں دے زرّ انار دکھاں
مکو چن تھیں کوئی پیارا نیہہ ذرّا حوراں کو سمجھا رکھیو
چن دِکھ کا تکو چھپ گیسی اس رستے ماہڑے نال تہ ٹُر
ذرّا چن شرمے ، اپنے شرما تسیں رُخ تو پردہ ہٹا رکھیو
اساں عرض دل دی کیتی ہے تُسیں عدل کرو یا ظلم کرو
ماہڑی اکھیاں ہنجو بگدے رہون تُسیں غم تھیں دل جدا رکھیو
اج راہ تکن خوشیاں توہڑے میں اتھروں بِنت کا خوش ہویاں
دوا دولت تکو پیاری ہے نوٹاں دے بستر لا رکھیو
شادؔ دلاں بچ خاب سجن دے ہر ویلے ایندے رہندے نے
جے آون خاباں بچ کہلے تُسیں پلکاں بچ چھپا رکھیو

غزل

پنجرہ مٹی دا ہور غرور ڈِکھو
آدمی دا ذرّا شعور ڈِکھو

مٹی رَلدی ہے نال مٹی دے
زندہ پتلے دا پر غرور ڈِکھو

اتنا محدود نیہہ جہاں سجنو
رکھ کا اپنی نظر کو دُور ڈِکھو

آکا تُسیں جہان بچ یارو
اِس جہاں دا اصل کافور ڈِکھو

ہک چھلک بھی نہ تھم سکی موسیٰ
سڑ گیا بے وجہ ہے طُور ڈِکھو

غزل

پھُل چمن دے ایہہ کلی تہ گلستانِ مہر کو
ہار کا کے کے جلاں، جلاں کیہڑے میں شہر کو
دوستاں کو دوستی دا ٹھنگ نہ آیا کے کراں
تائیں ٹھُڈاں نال لایا میں ہجر دے زہر کو
نہیہ ایہہ ممکن بند ہوئے خون ماہڑے جگر دا
دے وصل کر بندتُو انہاں اکھیاں دے نیر کو
نیڑے سرگی دے ڈبو یا عشق سن ماہڑا نصیب
رات کڈی جاگدیاں ترسیاں فرسحر کو
عشق دے پکھڑوں اڈن تھیں روکسی دس کون شاد
رُوک تُو نہ سکسیں پیار دی اس نہر کو

غزل

غم دا بھی ہُن کُجھ گلہ نہ کرو
ایہہ لوک نے پتھر تُسیں صدا نہ کرو

ایہہ جفا بھی کسی دا حق تہ ہے
نال ماہڑے اگر وفا نہ کرو

مکو تڑفیسو ہور کس طراں پہلا
غیر دے نال جے رسم راہ نہ کرو

خط رسانی دی رسم جاری رہوے
اتنا رہوے تہیان پڑھیا نہ کرو

ہُن بچنا ماہڑا تہ ممکن نیہہ
ماہڑے حق بچ تُسیں دعا نہ کرو

فر بہار آئی خون پینے کو
شاؔد جی اسکو ہُن خفا نہ کرو

غزل

مکو ویرانیاں دے کا کرُے ھسدا تہ ہوسی اُوہ
شرارا ہے تہ شعلے بچ کرُے بسدا تہ ہوسی اُوہ
نہ جانے اگ ایہہ کہجی ہے نہ جانے شعلہ کہجا ہے
کوئی لاوا اگی دا سہیٔ مگر بجھدا تہ ہوسی اُوہ
ماہڑے متّھے دیاں ایہہ لیکاں جانے کس سمت ہوسن
جتھاہر ہک خوشی ہوسی کوئی رستہ تہ ہوسی اُوہ
اگر دھینہہ ہے یا چن ہے اوہ یا کوئی ہور ہی تارا
اُفق تھیں جے اوہ چڑھدا ہے کرُے ٹھلدا تہ ہوسی اُوہ
کروڑاں چشمے نالے بچ کئی نالے سمندرز بچ
اگیرے شآد منزل تھیں گرُنے ٹردا تہ ہوسی اُوہ

□○□

غزل

زندگی دی مختصر کھڑی تے نہ چھ
دل تہ ناداں ہے اسدی اڑی تے نہ چھ
ٹو چا قدم بہاراں بھی در کھولن
ہتھاں خاکورلا دانہ قسمت سڑی تے نہ چھ
مایوسی امتحان زندگی دا راز ہے سنگیا
کنڈے پھلاں دے سنگی ڈالی ہری تے نہ چھ
خوشیاں تلاش کر غم دے ٹھیراں تھیں
اس زندگی غماں پھری تے نہ چھ
ہر پل موت دا پیغام ہے قدم ہٹائیں نہ شاد
ٹر منزل کو دنیا انجری تے نہ چھ

غزل

آسی اوہ صورت ماہڑی جس تھیں ڈریا آئینہ
میں پریشاں ہو گیاں کس تھیں ڈریا آئینہ
ڈر کا تھوڑا ٹہہ گیا پہچان کا ٹوٹے ہو یا
کس سُن اچے پھٹ بائے جس تھیں ڈریا آئینہ
دکھ محبت دا مزا تُو عاشقا نے ہور کے
تُو ہیں ماہڑے زخمی دِلا جس تھیں ڈریا آئینہ
دِکھ ،کہنو صورت ماہڑی میں بھی آساں آئینہ
آئینے تے ناز آسا جس تھیں ڈریا آئینہ

غزل

قید تھیں اپنے کوئی آزاد نیہہ
آدمی کو آدمی تک یاد نیہہ
جس دی کوشش بچ عمراں لنگ گیاں
پیار دے اس کھئر دی کجھ بنیاد نیہہ
بے تحاشا ہو گیا نقصانِ دل
سڑ گئی بستی کوئی آباد نیہہ
کہ دساں میں دوستو اس ویرانے دا مزا
عیش اِتنی ہے کہ کھئر تک یاد نیہہ
اَج فضاواں بچ غبار ہے ہور تھوا ں
پرواز کو شاہین بھی آزاد نیہہ
ہرِ دلِ مومن بے فکرا بے خیال
شاد رب دا کھئر کسی کو یاد نیہہ

غزل

لُٹیا باغ ، بہار گئی پچھتاواں کے
قسمت اپنی ہار گئی پچھتاواں کے

بہہ کاہُن ویرانے نال کر گلاں
رت وصلاں دی یاد گئی پچھتاواں کے

بہندا آسیں چھاماں جسدی اَج تکر
کدوں دی چھڑھ دیوار گئی پچھتاواں کے

جس دی خاطر چھوڑ دتا جگ سارا میں
اُوہ ہی مکو بسار گئی پچھتاواں کے

اُجڑ گیا ہے باغ ماہڑی اُمیداں دا
قیمت سب بیکار گئی پچھتاواں کے

غزل

پتھر نال شیشہ ٹکرا کا پتھر کو زخماسی کے
لکھاں زخم جگر تے کھاسی جگرا کھول دساسی کے

اپنے ہتھاں ڈالی کپ کا پھل رُولے جس پیراں تلے
کسدا شکوہ کرسی اُوہ رُوسی تہ کرُلیسی کے

اپنے دی جس قدر نہ جانی قدر غیراں دی جانے کے
شرم نہ جسدے کولو لنگی بے شرم شرماسی کے

اپنے ہتھاں تیلی لاکا ساڑے جس ارمان سبھی
کسطراں دل تے ملماں لاسی چھالے ہُن چھپاسی کے

تن دی لالچ من دی لالچ لٹیا ایہہ جگ سارا ہے
ہک چونڈی کھِنی تے بکدے افسر کے چپراسی کے

جو رشوت کو محنت سمجھے اُس عقلا تے لعنت ہے
جس علم دی قدر نہ جانی لوکاں اُوہ سمجھاسی کے

□○□

غزل

تھوکھا لائے دی ماہڑی عادت نیہہ
گل چھپائے دی ماہڑی عادت نیہہ

ہک ہی تُو ہیں خدا ماہڑیا رب
سِر جھکائے دی ہوراں ماہڑی عادت نیہہ

بس توہڑے عشق مٹی رلایا ہے
غوغا چائے دی ماہڑی عادت نیہہ

دل ملایا ہے نال توہڑے بس
اَکھ ملائے دی عادت نیہہ

ہر بشر نال پیار ہے ماہڑا
دل دُکھائے دی ماہڑی عادت نیہہ

بچ سمندر دے اج ڈبنا پیسی
ڈگمگائے دی ماہڑی عادت نیہہ

شآد ناں ہے تاں مسکرایندا ہاں
غم جتائے دی ماہڑی عادت نیہہ

غزل

کوئی بھی غم دل تھیں ماہڑے دُور نیہہ
پر گلہ کرنا ماہڑا دستور نیہہ
کے مزا ہے عشق دے اس زخم دا
زخم ہجاں زخم ہے ناسور نیہہ
کچھ نہ پھولے واعظاں دے واعظ تے
کیہڑی گل بچ دس تُو ذکرِ حور نیہہ
مسجداں بچ، مندراں بچ ٹھونڈاں میں
جِسدا ڈیرہ دل تھیں ماہڑے دُور نیہہ
لا نہ اگ اپنے حسن دی تُو اِدھر
دل ایہہ نازک شے ہے کوہِ طور نیہہ
آکھدا ہے شعر اُوہ مُچ ہی پہلے
شادؔ لیکن دوستو مشہور نیہہ

□○□

غزل

سوچ رکھ تُو اے بشر مُچ دُور دی
ایہہ جہاں ہے مشک جیاں کا فور دی

ہے مٹینا وقت دی خصلت عجیب
جان ہوئے قیمتی چاہے کسی حضور دی

پڑھ توں کلمہ لا اللہ دا ہر وقت
تائیں بجھسی اگ ہجر دے طُور دی

دیر و حرم بچ کدتکر ملدے رہساں
چنگی نیہہ ایہہ چاہت دور دی

میں اُڈاں اُچے فلک کو چیر دا
طوفانی پردے لاج رکھ مجبور دی

ہو گچھے ماہڑی زندگانی بھی اَمر
ماہڑے داہر ہو گچھے نگاہ جے حضور دی

یار چھوٹھے سنگ پھیڑے آشنا بھی بے وفا
ہوئی ہے دنیا توہڑی کدوں کسی مجبور دی

گُھوردے نے شاؔد سب اہل سخن
رکھ عزت تُو ہی ربا شاعرِ مسرور دی

□○□

غزل

دل مومن ہی کردا ہے خُدا کو صبح دم راضی
فجر کو اللہ ، درود طبیعت کردا ہے تازی

ایہہ دُنیا بھی اُسی دی ہے مقامِ خُلد بھی اُسدا
کے جیہڑا شخص کردا ہے محمدؐ تہ خُدا راضی

اگر اُڈنا ہے تکو شاؔد جنوں کو ہور وسعت دے
ہلاں توہڑے ہتھاں تے ہے محبت دی حنا تازی

غزل

بکھری زلفاں دیوان کِس دا ہے
ایہہ زمی آسمان کِس دا ہے

پاک روح نبیؐ دا خالق کون؟
ہویا نازل قرآن کِس دا ہے

جس کو سن کا ہے ہر کوئی حیران
اتنا پیارا بیان کِس دا ہے

دُنیا تصویر ہے کس تماشے دی
پاک بھارت ایران کِس دا ہے

کِس دی تخلیق ہین فرشتے سب
بشر ایہہ ناتواں کِس دا ہے

کس اشارہ دِتا ہے راہ موسیٰؑ
اُوہ ہی رب مہربان کِس دا ہے

ایہہ ہے شاید کلیمؑ ڈریا دا
کوئی عشاق حیران کِس دا ہے

پہاڑ اُچے تہ ڈُوہنگے دریا ایہہ
خار ہور گلستان کِس دا ہے

اُوہ ہی ہے ربِ غائبانہ شادؔ
ہور ایہہ سب جہان کِس دا ہے

□○□

غزل

چار تیہاڑے جند نمانی
پچھیا گھڑا ڈُلدا پانی

نہ اسدا ہے کوئی فسانہ
نیہہ اِسدی کوئی کہانی

دم پھر میں آشیانہ کیتا
کھس کا کہن گئی موت نمانی

دل دماغ ہین تحفۂ قدرت
پہلا اگ ہے دوا پانی

غزل

دِکھ کہن اے یار ماہڑی سادگی
اپنی تباہی واسطے خود ماہڑی آمادگی

ہک سدھا سادا تہ معصوم میں
بیٹھا شہر بچ کردا رہیاں شیشہ گری

لہوٗا دی لہرو کہجا ہے ایہہ خلفشار
اج غماں کے سکھ کہدی آوارگی

بیچ کا خوشیاں غماں دے مول تے
شاؔد کیتی عشق دی سوداگری

غزل

ویلہ ہک دشوار باقی ہے
دشمناں دا وار باقی ہے
تھڑک اُٹھے نہ دل قبرا بچوّ
آ، ہلاں انتظار باقی ہے
حشر دی پھیڑ بچ جھڑا کرساں
یار دا اوہ دیدار باقی ہے
مر کا جیساں، نہ فر مرساں
پیار دا کاروبار باقی ہے
مرگیا جسم شادؔ دا لیکن
روح مگر بیقرار باقی ہے

غزل

آباد بستیاں ویرانے ہوگئے
دل کو اجڑے زمانے ہو گئے

کھینا، پینا بھی زہر ہویا ہے
کہئر بھی جیل خانے ہو گئے

رُونا تہونا ہے کم ہر دن دا
مسکرایاں زمانے ہو گئے

بشر دے سائے تھیں بھی ڈردا ہاں
پتھراں نال یارانے ہو گئے

گلے شکوے کراں کے شاؔد
اپنے بھی جد بیگانے ہوگئے

غزل

ایہہ جنوں دا مقام رہندا ہے
کول اوہ صبح شام رہندا ہے
ایہہ زباں ہی خاموش رہندی ہے
دل مگر ہم کلام رہندا ہے
دل بہلائے دا اِک ہی پَہنا ہے
کول ساغر و جام رہندا ہے
عشق جے کامیاب ہو جاوے
عشق فِر ،ناتمام رہندا ہے
پیام قاصد ایہہ دوستاں آکھیں
شاد کھیئر بچ غلام رہندا ہے

غزل

کتنی حسیں ایہہ چال ہے ماہڑی حبیب دی
سندا ہے اوہ ہمیشاں ہی ماہڑے رقیب دی
اس بے وفا کو مل رہئی ہے سب گرے وفا
لکھ ٹھوکراں میں کھادیاں ہے گل نصیب دی
آئی ہے فر بہار بھی دل ساڑنے ماہڑا
اس کو خوشی برداشت نہیہ اس دل غریب دی
گلشن دے بچ پھُل کھلے شاخاں نکھر گئیاں
مرُجھا گئی ہر ہک کلی ماہڑے نصیب دی
ہک روز بیٹھا آساں میں کے پچھیا کوئی
اوہ پچھ شادؔ آسی توہڑے دل غریب دی

غزل

ہجر دی رات خاب سڑ دے نے
دل دے کھِلدے گلاب سڑ دے نے
عشق سوہنی کو یاد کر کر کا
ٹھنڈے ٹھنڈے چناب سڑدے نے
کھول کا دل دا ورقہ ورقہ دکھ
کئی سوال تہ جواب سڑدے نے
گرم اتھروں ایہہ بولسن بھی کے
بچ اُنہاں دے جواب سڑدے نے
رُخ تے پردہ بھی اوہ تہ کردے نیہہ
شآد عاشق بیتاب سڑدے نے

□○□

غزل

دل بسائے دی گل ہوندی ہے
کسے پرائے دی گل ہوندی ہے

اس کو برداشت مسکراہٹ نیہہ
مسکرائے دی گل ہوندی ہے

رکھ کا شمشیر ماہڑی گردن تے
سر کو چائے دی گل ہوندی ہے

دشمنی دے دیئے اساں بالے
انیہرے ہٹائے دی گل ہوندی ہے

دشمناں نال دوستی کر کا
آزمائے دی گل ہوندی ہے

کرنے آباد اج ویرانے ہین
پھُل کھلائے دی گل ہوندی ہے

شاؔد جتنا ہے دل کسی دا پر
خون بہائے دی گل ہوندی ہے

غزل

دل ڈھونڈ دا ہے اجیے ساماں کدے کدے
منزل عشق دی لگدی ہے آساں کدے کدے

دکھ کا ماہڑی دیوانگی تہ حوصلہ
اُچے پہاڑ بھی ہوئے میداں کدے کدے

اجا نیہہ دل تہ بُرا پر بے کراں
رکھدا ہے دشمنا بچ ناں کدے کدے

کے رکھاں میں حال ایہہ تُسدے سامنے
رُوندا ہے حالت تے ماہڑی آسماں کدّے کدّے

اہجا ہے دیوانگی دا ایہہ اثر اے دوستو
کہنڑ بھی لگدا ہے مکو ویران کدّے کدّے

لگدا ہے ماہڑے جگر تے لیندا ہے ڈُوہنگے زخم
پُھلدا ہے ایہہ تیر بھی نشاں کدّے کدّے

بلدی ہے ہک اگ ہجر دی شآد دل بچ
اُٹھدا ہے آسماں تھیں تھوّاں کدّے کدّے

□○□

غزل

نہ کسے واسطے ایہہ رُکدا ہے
نہ کِسے دا اَیہہ کوئی لگدا ہے
فرماہڑے واسطے کنئیاں رُکدا
وقت ماہڑا پہّلا کے لگدا ہے
اصل بچ خون ہے جگر دا ایہہ
بن کا پانی اکھیاں تھیں بگدا ہے
غیر سنگ جد تکو دکھدا ہاں
زخم دل تے نواں ہی لگدا ہے
ماہڑا ہمدرد نیہہ مگر فر بھی
ہک تھوّاں آسماں تھیں اُٹھدا ہے
ہین پہاڑی زباں دے موتی سب
وقت موتی ایہہ جہڑے چُگدا ہے

غزل

زندگی تھیں منہ موڑ گیا ہے
جد تھیں اُوہ دل توڑ گیا ہے
جس بچ بسدا اللہ ہی اللہ
اُوہ ہی دل اُوہ توڑ گیا ہے
آکا شردا لایا ڈیرا
ساونِ بھی منہ موڑ گیا ہے
میں ہاں پرانی تہذیباں بچ
وقت ہی اگا دوڑ گیا
آہاں، اَتھروں، ہجراں دے سنگ
ماہڑا رشتہ جوڑ گیا ہے
کرسو یاد تُستیں بھی یارو
شاؔد اوہ یاداں چھوڑ گیا ہے

غزل

ایہہ اجکل کے تماشے نے
لوک لہوا دے پیاسے نے

تکو ہر جائی ٹہونڈاں کے
جد دل بچ راسے باسے نے

ملاں بانگاں دیون مسیتی
کبنزاں ٹہنوں تہما کے نے

کعبہ کعبہ کردا ہیں شیخا!
دس کعبہ کہڑے پاسے نے؟

بدل گئی سب دنیا یارو
لوکاں بُت تراشے نے

ترکڑی عدل دی پہاری ہے
پیسے جسدے پاسے نے

نیتے کھاون مرغ مُسلّم
لوک کہڑاں بچ فاقے نے

رَت پی کا ماہڑی پھُل کھلے
سجن ماہڑے کجھ خاصے نے

ہک جند دے رَتو تہرائے
دشمن چواں پاسے نے

شادؔ جنہاں اپنا بن لٹیا
دیندے اَج دلاسے نے

غزل

جد مہر کرن بے مہری لگے
چھوٹھی کیناں نہ یاری لگے

توہڑے ماہڑے عشق دے تیئں
چرچے کورٹ کچہری لگے

کبھی رُت بہاراں موڑی
پھُل کنول دے کیاری لگے

ہجراں نچ سڑ بل کا بھی
چاء ہلاں کنواری لگے

واہ شہراں ہُن رنگ بٹایا
دل بھی چیز بزاری لگے

حق اپنا اج منگن والے
عاشق سب بیکھاری لگے

غماں دی پنڈ چانہ سکاں
ٹوکری عشق دی پہاری لگے

شآد پڑھی میں جہڑی غزل بھی
بچ لُہوا دے تاری لگے

غزل

خوشیاں دے کجھ ٹھارے اَڈے
غماں چیر لنگارے کڈے

ہنسیاں خوب ہنسائی دُنیا
اکھیاں اتھروں سارے کڈے

عمر چھُٹی تہ سفر لمیرا
پَہار بھی اساں پہارے کڈے

غم دے پہکھدے موسم بچ بھی
جینے دے اساں چارے کڈے

دِلے وچ جگی جوانی
ارماں پیارے پیارے کڈے

بے کسی بے بسی سُن اج
اسّنیں مارے مارے کڈے

توہڑی محفل حسن دی رونق
عاشق فرکیناں سارے کڈے

جسدی لشکاں دل بھی ساڑے
کو کے اوہ سُنیارے کڈے

آیا ویلہ ہُن شردا دا
پتراں رنگ انگارے کڈے

آسا جندا ڈر اے شاؔد
اُنہاں اتھرواں کنارے کڈے

غزل

بن کا فقیر یار توہڑے درتے آگیا ہے
چرچا ماہڑے جنوں دا اس شہر تے چھا گیا ہے
مدتاں دے بعد ڈِکھیا یارا تکو بے وفا
ہو کا کلیجہ پانی چشم تر تے آگیا ہے
ہُن ستمگر کے توقع وفاواں دی کراں
موم جانیا دل گسی پتھر تے آگیا ہے
جہڑا ٹالدا رہئیاں شاؔد میں اج تکر
غماں دا اُوہ ہی پہاڑ ماہڑے سر تے آگیا ہے

غزل

کِھجا ایہہ شور ہے چن عیدی دا چڑھیا ہوسی
یا فر کوئی عاشق حسن تے مریا ہوسی
قیامت دے روز دِکھ کہنیں اپنا حال اے حُسن
توہڑا دامن عاشقاں نے لُہوا نال پھریا ہوسی
بوتل کے لٹ سکدی ہے کسی دا ہوش اے سنگیو
کوئی اُندے بادۂ نگاہ نچ چھڑھیا ہوسی
اج سامنے آئے مایوس آسے جانے کیناں اُوہ
شاید بنا کفن اس لاش کونہ جُریا ہوسی
ڈرنہ کنڈیاں تھیں سجن ، شادؔ ہلاں زندہ ہے
توہڑے ہر قدم تلے دل ماہڑا تھریا ہوسی

□○□

غزل

تُساں پریت نبھائی جتنی
دُور ہے ہُن پرچھائی اتنی

پہلاں تہ ہک پہار لگی
مِٹھی ہے تنہائی کتنی

پیار دا سودا سستا نیہہ
مت کر ہے مہنگائی کتنی

لکھ سمجھایا تکو میں یارا
دکھ ہوئی رسوائی کتنی

عمری تھپّاں دیندا رہیاں
دنیا ہتھاں آئی کتنی

بُہتا تکو سمجھایا شادؔ
عقل ٹھکانے آئی کتنی

غزل

پُھل گئے جھڑے راہی راہ ، راہ اُنہاں دکھانی ہے
ہِک تحریک وفادی یارو فِر تھیں اساں چلانی ہے
غم دے کالے بدل ہٹا کا ہجراں دے سب کنڈے چن کا
پیار دا مذہب عشق دی نگری فِر تھیں اَساں بسانی ہے
سُک گئے درداں دے سمندر سڑ گئے نے بن چاہاں دے
کیر کا اُتھروں ڈول کا لہوایہہ کشتی اساں چلانی ہے
باغ علم دے اُجڑے سارے رنگ حیا دے مٹ گئے نے
خون سیاہی نال میں اَج ہِک نویں تحریک لکھانی ہے
ریت دا ڈوگا کاغذ جانؔ کے چاہے لِکھ تحریراں لکھ
چاہے شکلاں لکھ بناویں ہِک دن تہ چھٹی آنی ہے
تب تک وعظ نصیحتاں توڑیاں کار نہ ایسن شادا کسے
کیڑ کا ڈوگا را کا دانے پیار دی فصل اگانی ہے

□○□

غزل

دنیا کُتھا ہے تہ محشر کُتھا ہے
نتیجہ عمل دا ظاہر کُتھا ہے
کُتھا اگ ہے بلدی کس جائی تھوّاں
تماشا کُتھا ہے تہ منظر کُتھا ہے
بگیا جگر تھیں دریا لہوا دا
ڈُونھگ کُتھا ہین سمندر کُتھا ہے
چاہاں دا بوٹا تپیا تپیا ہویا
سلامت جگر دا شہر کُتھا ہے
قتل کِسدا ہو یا پچُھدے ایہہ سارے
لاش کُتھا ہے تہ خنجر کُتھا ہے
یار ترستا ہاں توہڑے وصل کو
تہر یہہ کُتھا ہے گاگر کُتھا ہے

غزل

کسیاں اندر کوئل بولے دیوے کوک پیاری
بستر دے وچ دیون کھڑو کے جندی قسمت ہاری
پیار دے پھندے دل دے تھندے کون کرے دلداری
عشق، محبت پیار ہے تھوکا چاردناں دی یاری
وقت ہمیشہ کھیڈ ہی کھیڈے بے قدراں رسوائیاں
جو نہ جانے وقت دی قیمت اس کو ذلت خواری
پتّے تے پتہ اُلٹاوے چھپ چھپ دِھن والا
مارسلانڈے نالو سروڑی عمر لنگائی ساری
دل کہن کا دلدار ایہہ آکھن جان بھی دے تُو یارا
وطن تے جان قرباں کرشاد چھوٹھی ہے دلداری

غزل

سامنے کھل کا ماہڑے کے چھپا کا کہن گئی
ماہڑے پہلو تھیں ہی ماہڑا دل چرا کا کہن گئی

اے پری سینے بچو کے آکھاں توہڑی نظر
دل اُڈا کا کہن گئی یاپر اُوہ لا کا کہن گئی

بس پئے غم ہی پلّے عشق دی بازی بچّوں
ماہڑے ارماناں دا گلدستہ بنا کا کہن گئی

شمع سن پیغام دتا رات دے ہونے داجد
اگ محبت دی پتنگے کو اُڈا کا کہن گئی

شاد اجاں نہیہ کھولیاں ، زخم جگر دی پٹیاں
موت آئی ہور سینے نال لا کا کہن گئی

غزل

لکھنے والے قلما لکھی کتنی حسین تقدیر ماہڑی
دل دے ٹکڑے ٹکڑے کر گئی اکھیاں دی شمشیر توہڑی

ماہڑا کے ہے پھولیا سجناں بس ٹھوکر ہی کھانی
سارا جگ ہے عاشق توہڑا ساری ہے کشمیر توہڑی

میں مجرم ہاں قیدتُو کر کہن پیار ماہڑے
آ کا اَج تُو بن کہن سجنا زلفاں دی زنجیر توہڑی

توہڑے بُولاں کو میں لکھیا لوکاں سمجھی شاعری
اَیہہ سب کجھ ہے توہڑا پیارے پیاری ہے تحریر توہڑی

بچ راہاں اڈیکے کدتھیں، کدمڑسی رانجے دی ہیر
شاؔد ہتھ بچ کہن کا فِر دا پیاری ہک تصویر توہڑی

□○□

غزل

نہ ایہہ اپنے لگے نہ بیگانے لگے
بیوفائی دے سارے ایہہ پہانے لگے

کجھ گلہ ایہہ توہڑی بے رُخی تے مکو
تُو بھی ہنس کہن کہ موسم سہانے لگے

اَج اُسی کو میں پہلنے دی کوشش کراں
جس کو حاصل کرن بچ زمانے لگے

اگ بالی اَساں خود ہی سڑیاں اَسیں
ماہڑے توہڑے کے خوب عاشقانے لگے

لوک آکھن شرابی مکو نیہہ گِلہ
توہڑی اکھیاں دے بچ جے میخانے لگے

ہُن دیندا ہیں سجدے تے سجدہ اے شاؔد
جے ہستی دے لٹن ٹھکانے لگے

□○□

غزل

آشیاں بچ رہنے والے آشیاں لُٹدے رہئے
اِس چمن دی رونقاں کو باغباں لُٹدے رہئے
ظلم و ستم دی نہ رہئی ہُن حد اتھا
جد آسماں تے رہنے والے آسماں لُٹدے رہئے
رہبراں تے کہجا شکوہ دوستاں دا کے گلہ
کارواں دے امیر ہی جد کارواں لُٹدے رہئے
تہ چُرایا منزلاں تھیں ہار کا بھی دل اَساں
راہ ادھے بچ کارواں تے کارواں لُٹدے رہئے
کے خریداراں تے ہُن شکوہ شکایت میں کراں
خود ماہڑی دُکان دے مالک ہی دُکاں لُٹدے رہئے
شادؔ کے آکھاں میں ہُن پہلّے زاہداں
دین دی چھتری تلے جو دو جہاں لُٹدے رہئے

غزل

کھٹ کے توہڑی ایہہ مہربانی ہے
زندگی پیہر دا غم نشانی ہے

موت ہے ہک فسانہ خوشیاں دا
زندگی غم دی ہک کہانی ہے

روح کو فانی لوک آکھ رہئے ہین
ایہہ تہ ہک موجِ جاودانی ہے

پھُل مَسلدے نے اُوہ ہی پیراں تلے
فرض جِندا بھی باغبانی ہے

لہو بگدا ہے انہاں اکھیاں تھیں
تُو نہ سمجھیں ایہہ نِچھ پانی ہے

گھٹا زلف رات انیہری کر
چاندنی رات مچ سہانی ہے

کہن کا انگڑائی اوہ کے سمٹے
باغ دی ہر کلی دیوانی ہے

توہڑی قسمت دے نِچ اے شادؔ
ڈُوہنگی کھائی توہڑی جوانی ہے

غزل

جد اوہ ماہڑے قریب ہوندا ہے
حادثہ ہک عجیب ہوندا ہے
بد نصیبی دا کے کراں یارو
خوش ماہڑا رقیب ہوندا ہے
اتنا کوئی تہ آ کا مکو دسے
کون ہے جہڑا قریب ہوندا ہے
چاک کردا ہے دامن دل کو
جد بھی ڈِکھداں حبیب ہوندا ہے
شادؔ جد ہوش بچ نیہہ ہوندا
کوئی اسدے قریب ہوندا ہے

غزل

آؤ قسمت آزما دِکھاں
ستے ضمیراں جگا دِکھاں
راہ سجنا دے تکتے تکتے
نویں بستی بسا دِکھاں
عمر چھوٹی تہ سوچاں لمیاں
ذرا دل پگلا سمجھا دِکھاں
آشیخا! اَج سجدے بچ
اسیں اکھیاں نال خدا دِکھاں
مچ توہڑا ماہڑا کیتا ہے
جند بے کساں تے کہما دِکھاں
سب ٹُٹ گنیدے ارادے شاد
جے سجنا جلوہ نما دِکھاں

غزل

دشمناں دا کم ہی سارا راس ہے
مر گیا شاد بن اُداس ہے
اس شہر وچ کون رِسدا ہے حبیب
ہک چھوٹھی توہڑے تے آس ہے
نصیب وچ خوشیاں توہڑے ہین بے شمار
نا امیدی کول ماہڑے یاس ہے
بس دینا تہمتاں اُندا ہے کم
اس شہر وچ کون خود شناس ہے

غزل

ہلاں تک شمع دی ضد ہے ایہہ عاشق آزمائے دی
پتنگے دے دلا بچ ہے خواہش پرَ جلائے دی

چلو مظلوم بن کا اَجُ ستم اُسدے کراں برداشت
نکی جیئی چاہت ہے دشمن توہڑی عمراں ستائے دی

ہے حکم یار سجدے تھیں کہ سر تک بھی نہ چاواں میں
ہے ماہڑے دل بچ چاہت ، نظر اُس سنگ ملائے دی

سبھی دل ہو گئے پتھر ، سبھی لوک انگارے ہین
تمنا ہے کے اے گلشن اجاں تک پھُل کھلائے دی

نفرت دے انیھرے تھیں عشق دی ہے لُو پھُٹدی
چاہت ہے ماہڑے دل بچ محبت آزمائے دی

میں جد صحرا دے بچ آساں بڑا ہی خوش دل آساں
فرصت تک دتی گلشن نہ مکو مسکرائے دی

لٹا بیٹھا اُسی تے شاؔد ایہہ دل تہ جان بھی اپنی
قسم جس سن کھادی ہے توہڑا ہی خوں بہائے دی

غزل

زندگی کسطراں گذاراں آرام نال
دَرّد اُتھروں ہین دلِ ناکام نال
فر اُوہ ہی کالی کٹ غم دی رات
بدھنی جُلدی ہے ہجر دے نام نال
افسوس! فر ماتم دلِ مخمور دا
جوڑدا ہے رشتہ ماہڑا جام نال
منزلاں تے پُہچدا ہے شآد بس اُوہ ہی شخص
وِرد رکھدا ہے جہڑا بس کام نال

غزل

اب جے دیوانگی کو ڈھنا ہے
فر مکو کے کِسے کو ڈھنا ہے
اُس دے در تے عشق دی گل کرکا
اُسدی میں عاشقی کو ڈھنا ہے
نامۂ اعمال ماہڑے کے ہوسن
اُس ماہڑی بے بسی کو ڈھنا ہے
نال محشر دے کے غرض ہے مکو
میں تے رب دی گلی کو ڈھنا

غزل

ہجر فراق دیاں راتاں بچ میں یاد تکو جد کرداہاں
اکھیاں تھیں ہنجو بگدے نے پئی اندروا ندری سڑدا ہاں

کل غیر دی بانہواں بچ تکو میں موڑ اُسی تے دِکھیا فر
فریاد پرانی آئی ہے فر ٹھنڈیاں آہاں بھردا ہاں

جس راہ تے پہلی وار ملے فر راہ جہڑی تے بچھڑے ساں
ہر یاد کلیجہ چیر دی ہے اُس راہ تھیں جد گذردا ہاں

کل لوک سبھی سڑدے آسے کل لوک سبھی پھُجدے آسے
اوہ لوک سبھی اج ہسدے نے جد گھلیاں گھلیاں ٹُردا ہاں

کجھ طعنے مینے مار کا ماہڑے یار بھی اَج کل پُچھدے نے
کئیاں بُجھیا بُجھیا رہنداہاں کئیاں رُنیا رُنیا لگدا ہاں

اُوہ رُت وصلاں دی یار گئی ہجراں دے کنڈے چُبھدے نے
میں ہجر دی ڈوہنگی کھائی بچ وصلاں دی چادر تندا ہاں

ہک وار گر میں جی گیندا ہک وار کدے میں مر گیندا
افسوس ہک ہی ہے شادؔ مکو نہ جیندا ہاں نہ مردا ہاں

غزل

پیار تھیں اوہ مکر گیا اَج ہی
کوئی دے کے خبر گیا اَج ہی
اَج ہی کُجھ خاب میں سجائے ہین
حادثہ ہک گذر گیا اَج ہی
آسے خاب وخیال بچ ساگر
ہک ترہیایا گذر گیا اَج ہی
موت دا شوق بھی کراں کسطراں
غم دا موسم بکھر گیا اَج ہی
شاؔد اَج ہی اشعار آکھے کُجھ
کوئی اہل نظر گیا اَج ہی

غزل

پھُل ہون بہار ہووے کے ٹھونڈاں
وصلاں دی پھوہار ہوئے کے ٹھونڈاں
بیری ہووے چاہے ایہہ جگ سارا ہی
توہڑا ماہڑا پیار ہووے کے ٹھونڈاں
بچ چناب کچڑا پہانڈا سوہنی دا
رب کرئے جے پار ہووے کے ٹھونڈاں
جو دکھیا نہ ملیا اُسی تے مرداہاں
راہاں بچ دوچار ہووے کے ٹھونڈاں
محشر بچ الزام فرشتے دیون گر
پیار دا پہانڈا چار ہووے کے ٹھونڈاں
جنت دوزخ دِکھیا جاسی شادؔ مگر
بس رب دا دیدار ہووے کے ٹھونڈاں

غزل

نیکی دا بدلہ تھیسی ہے یقین اُس عالمین تے
قائم ہے ساری دُنیا آخر اِسی یقین تے
کل چن وصل دا چڑھسی ہجراں دی رُت ٹھلسی
جنوں خلد آکھدے نے ہوساں اُسی زمین تے
کتنی اُڑان پھرسیں کتنا اُچا تُو اُڈسیں
ٹھوکر لگی تہ چڑسیس مُڑکا اِسی زمین تے
میں تیلا تیلا کر کے ہک آشیاں بنایا
بجلی توہڑی ہے کڑکی اَج فر اِسی مکین تے
آزادیاں دا آخر اتنا ثبوت دیساں
میں لہوا دے قطرے دِکھے ہر پاسے ہر جبیں تے
ہے غرور شاؔد کئیاں مٹی دے اس بُت دا
ہے خاک دا ایہہ پُتلا رہسی اِسی زمین تے

غزل

ہوک دِلاتھیں اُٹھسی توہڑے چھم چھم اتھروں لہہ جاسن
رام کہانی ماہڑی تکو ڈلدے اتھروں کہہ جاسن
بچ قرآن شریف دے رب سُن نال وضاحت فرمایا
لوک اخوت جہڑے نہ رکھسن تنکا تنکا بہہ جاسن
دیوا آس اُمیداں والا بال کے رکھیو راہاں تے
ہولے ہولے پیار دا دھینہہ چڑھسی انیہرے ٹھے جاسن
غم ہووے یا پیار محبت کُھل جاندے ایہہ کچے رنگ
پھُٹکا پھُٹکا رکردے رکردے ڈُلدے اتھروں تھو جاسن
پڑھنے والے پڑھدے رہسن منتر پیار محبت دے
دینے والے دل کسی کو شادؔ پل بچ دے جاسن

□○□

غزل

فِرماہڑے دل جگر تھیں گُذرے نہ
غم دا شُعلہ نظر تھیں گُذرے نہ
بعد ہک عمر میں دکھی ہے خوشی
رنج و غم اس شہر تھیں گذرے نہ
اشک اوہ کے جھڑے تھمے ہوُن
درد جھڑا بال و پَر تھیں گذرے نہ
اُس کو مجنوں میں کسطراں آکھاں
جھڑا دیوانہ سِر تھیں گذرے نہ
بستیِ دل شاؔد اُجاڑ لگے
کوئی اَج اس سفر تھیں گذرے نہ

حصّہ نظم

خاب امن دے

روندی ہے زمین اپنی، روندا ہے فلک اپنا
ویران جنہیں راہواں نے ویراں ہے ملک اپنا

ہسدی ہے بہاراں تے ، ویراں جیئی ویرانی
ہر رنگ ہے حیرانی، ہر رنگ ہے پشیمانی

ہین دور فضاواں بچ، بارود دی آوازاں
رہندیاں نے ٹھڈاں تے اج پکھنو دے فریاداں

ٹکرا کا مُڑ آئیاں، بے سود آوازاں ایہہ
پوری کدے ہو گیسن ماہڑی جاگدیاں خاباں ایہہ

بندوق دی گولی ہور آواز ہے توپاں دی
خاموش ہین شہنائیاں، آواز ہے چیخاں دی

پانی کدے ہسیا تہ بدلاں نے رُلایا ہے
ایہہ کہر دا پہیتی ہے، جس کہول بایا ہے

تُہندلا ہے جانے کیاں اج رنگ فضاواں دا
جھگڑا نیہہ ایہہ غیراں دا جھگڑا ہے پہراواں دا

ہتھواپنے اُجڑ گیاں غیراں دا گلہ کے ہے
اِس خون خرابے دا، آخر تہ صلہ کے ہے

انجام دی کے سوچاں، آغاز تھیں ڈر دا ہاں
ایہہ راز ہے مُچ ڈوہنگا، اس راز تھیں ڈر داہاں

ہے خاب ایہہ اکھیاں نچ پُر کیف ہواواں دا
ہے دل دی تمنا جے ہوے میل پہراواں دا

بے قید ہواواں تھیں، پیغام کوئی دیسی
ایہہ خونِ شہیداں دا، انجام کوئی دیسی

جیہڑا پھُل ہے تصور بچ شاید کدے کھِل گیسی
ہر لہر سمندر دی ساحل نال مل گیسی

بہاراں کدے مُڑ ایسن، گلزار کدے کھِلسی
اوہ پہُل کا سارے گلے، ماہڑا یار کدے مِلسی

ہے رنگ ہلاں کچا، کجھ وقت دی دیری ہے
فرِ ماہڑے خاباں دی ہر شام سنہری ہے

ہر شام دی آخر تے، ہوندی ہے سحر پیارے
تُہند کدتک رہسی تہ پہملا سی نظر پیارے

دینہہ نکل کا بدلاں تھیں کدے سامنے آ گیسی
فرِ لوُ اُس اَمن دی، گلشن بچ لا گیسی

ایہہ جوگ ہے جوگی دا، ایہہ جوگ تہ نیہہ مِٹدا
ملنے تھیں پہراواں کو، کوئی روک بھی نیہہ سکدا

پھُل پیار دا کھلسی ہور دیہنہ امن دا چڑھسی فر
کشمیر دا دشمن ایہہ، سینہہ پگر چباسی فِر

اے شآد کدے ہوسی بُرا حال رقیباں دا
اوہ رات کدوں مڑسی، چن چڑھسی نصیباں دا

□○□

ماہڑے وطن دی حالت

وِچ تھہڑ کنہاں دے شورش
اوہ وقتا دا سمندر
ایہہ اَسمان دا صحرا
ویرانیاں دا منظر
گذرے دناں دی یاداں
تُھندلے جیئے کجھ مناظر
اکھیاں دے رستے تے
اُتھروں بنے مسافر

ایہہ لُٹیریاں دی بستی
ماہڑے وطن دے اندر
شہید مسجداں نے اِتھا
اتھے دسدے اُجاڑ مندر
انسان کوئی دِسدا نیہہ
انسانیت دے اندر
کے غازہ چہریاں تے
سب لوک دِسدے بندر
میں دِکھ کا اَج روندااں
اپنے وطن دی حالت
روندے ایہہ سارے پکھنو
بے زار سارے پربت
وحشت اوہ شوخیاں تھیں
اوہ لذتاں تھیں نفرت
اوہ زندگی تھیں دوری
اوہ حسرتاں تھیں قربت
اوہ بے بسی دے رشتے
روندی ہوئی اوہ راہواں
مسلی ہوئی اوہ اَکھیاں
سڑدی ہوئی اوہ آہاں

ایہہ حال اپنے ملک دا
کس کس کو میں سناواں
کوئی اگر دِکھے تہ
دل کھول کا دکھاواں
اَج کون فر مٹیسی
اس بتکدے دا رستہ
اَج کون فسر مٹیسی
اس میکدے دا رستہ
اس قوم کو بیدار کر
دس بندگی دا رستہ
تکو واسطہ محمدؐ دا
خدائی دا تکو واسطہ
ستے دے غافلاں کو
دس راہ زرا تُو یا رب
اَج لوک ہٹ گئے نے
سب مذہباں دے یارب
نہ قوم ہوے نہ ملت
نہ کوئی کھاوے ذلت
چاہے مکو مٹا تُو
اس قوم کو محبت

ایہہ ویرانیاں تہ کھنڈر
اکھیاں نہ دِکھ سکن
اتفاق دی شمع کو
راہواں تے بال رکھن
تاریک جیئی راہواں تے
کوئی نہ کھاوے ٹھوکر
اپنے ملک دی خاطر
ماہڑا لہو ہے نوکر
فر نہ کدے چمکسی
امن و امان دا دیہنہ
بیدار لوک ہوسن
فر انہاں غفلتاں تھیں
کُرے دل تے اثر جہیڑا
ربا بول اوہ سکھاتُوں
رہبر ماہڑی نظم کو
اس قوم دا بناتُوں
آواز دے رہئی نے
مکو بلا رہی نے
گزرے دناں دی یاداں
فر حشر چا رہئی نے

سب سنے گئے نے تارے
دیئے کون بال رکھے
اس ملک بچ شادا
سب دولتاں دے پھکھے

□○□

ماہڑی کشمیر

آبِ کوثر ہر چشمہ کشمیر دا
فخر ہے پھُلاں کو اپنی اِس تقدیر دا

چاراں پاسے پھُلاں دی خوشبو ہے کھلری کھلری
ہے ماہڑی وطن دی یارو مہندی پھری ہتھیلی

ہسدا ہے کھل کھلا کا پانی ہر ہک نہر بچ
دِکھدی ہے منہ بہار آ کا اسدے شہر بچ

شبنم دے آئینے وچ خورشید فر صبح
کردا ہے آ کا اپنی ہر کدے وضع

کتنا حسین نظارہ ہے اسدی جھیل دا
انمول ہے ایہہ تحفہ ربِ جلیل دا

سرسبز بوٹے ایہہ اُچے اُچے ٹھاکے
ٹھاٹھ کر رہئے نے دشمن دا سِر جھکا کے

تعریف کر رہیا ہے توہڑی چن آسماں تے
توہڑا عکس دِس رہیا ہے مکو نیلے آسماں تے

تارے کئی نے ہسدے آسماں دی جھولی
توہڑا دیدار کر رہے نے صبح شام اُکھ مچولی

گزر دا ہے فرسیالا بس اسے شغل وچ
فردے نے لوک سارے رکھ کانگڑی بغل وچ

کشمیر رکھ سمہال کا تُو اپنے شباب کو
رکھ تُو نقاب دے وچ ہر ہک گلاب کو

تن تن کا تیر سامنے دشمن ہزار نے
شاطر بھی ہین کُجھ، کُجھ ہوشیار نے

تُو اپنی اس زمین تے کُجھ شیر پال رکھ
دشمن بھی پھس گچھے کُجھ ایجیے جال رکھ

کُجھ دُودھ پیال کے تُو اپنی چھاتی تھیں
کُجھ اپنی اس زمین تے مائی دے لال رکھ

(پیغام)

دِکھ کا سیم و زر پُھلیں نہ تُو مقام
مختار ہو تسیں دولت دے نیہہ اوہ غلام
نقوش دولتاں دے رہندے نے ناتمام
سب رہبراں دے واسطے ہے ماہڑا ایہہ پیغام
اے رہبر تعلیم لکھ لکھ ماہڑا سلام

رہبر ہیں تُو علم دا رہبری تُو کر
منزل دی دوریاں تھیں رہبر گیا جے ڈر
طے ہوسی کسطراں فر مشکل توہڑا سفر
کم ہے کے توہڑے واسطے ایہہ سب دا احترام
اے رہبرِ تعلیم لکھ لکھ ماہڑا سلام

تکو خبر نہیہ ایہہ کے توہڑا رتبہ ہے بلند
ہے مہکتے گلاب نالو مہکتی توہڑی سگند
رکھیں تُو غم دے سارے ہی نقش بند
اوہ بھی کردی تکو ہے دولت حرام
اے رہبرِ تعلیم لکھ لکھ ماہڑا سلام

سلاح علم ہنرِ دے نویں ذرا تلاش
نہ جانی اس علمِ کو ذریعہ معاش
اس علم دی فضیلت کو دنیا تے کرتُو فاش
چھوڑ تُو دھن دولتاں نفس دے اے غلامِ
اے رہبر تعلیم لکھ لکھ ماہڑا سلام

رکھ نہ عہد نو بچ مردہ جیئے ضمیر
دے ہور نقش علم دے مصورِ تصویر
توہڑے ہی نال ہے توہڑی قوم دی تقدیر
سب رہبراں دے واسطے ہے ماہڑا ایہہ پیغام
اے رہبر تعلیم لکھ لکھ ماہڑا سلام

چھپر توہڑے کھنڑا دا کسیر ہے تہ کے
لاچارگی مجبوری دا اسیر ہے تہ کے
کھوٹی توہڑی اے پھولیا تقدیر ہے تہ کے
غم تہ سرگی دا ٹھلنے کو ہے ایہہ شام
اے رہبر تعلیم لکھ لکھ ماہڑا سلام

□○□

زندگی

زندگی ہک لفظ ہے موت ہک تفسیر ہے
عاشق حضور دی زنگلی ہک تصویر ہے
آدمی اس پنجرے دا چند گھڑیاں اسیر ہے
پردہ ہے مجبوری دا بے چارگی تدبیر ہے
بلبلے کو ناں نہ دے سنسار دا
ہے زندگی سایہ کسے دیوار دا

ہک چھلاوا ہے ایہہ ساری کائنات
ہک دکھاوا ہے ایہہ دو دن دی حیات
ٹہلدی ہوے سرگی ویلے جیاں رات
ہک بزار ہے بے کسی دا ایہہ حیات
زندگی ہے ناں توہڑے کردار دا
پھُل بن مہکیا بدن گلزار دا

پہاڑی وراثت

دے کا خون پالیا ہے ایہہ فن دوستو
بک نہ گھِیو تسیں دکھ کا دھن دوستو
چاہے تھہاوے تُساں نہ کفن دوستو
زندہ رکھیو تُسیں اپنا فن دوستو

کوئی عالم نہ فر مڑکا آسی اتھا
کوئی قریتی نہ فر گیت گاسی اتھا
روح تڑفسی بیزار ہوسی من دوستو
زندہ رکھیو تُسیں اپنا فن دوستو

فِر نہ اعوان، اقبال، سیفی ہوسی
اہجا رہبر، نہ سنگی، نہ ساتھی ہوسی
نور لکھسی نہ فِر غم دا بن دوستو
زندہ رکھیو تُسیں اپنا فن دوستو

کرسی مقبول نہ فر تماشے اتھا
بار رہسن نہ حسن دے ہاسے اتھا
دکھیو اُجڑے نہ اسدا چمن دوستو
زندہ رکھیو تُسیں اپنا فن دوستو

میاں بخش نہ لکھسی فسانہ کوئی
فِر نہ غمگین گاسی ترانہ کوئی
چھوڑ جاسی نہ کریم وطن دوستو
زندہ دکھیو تُسیں اپنا فن دوستو

کوئی لقمان نہ مڑ کا آسی اتھا
فِر نہ 'چندا' کوئی شین گاسی اتھا
سرتے بن کا ٹرو اج کفن دوستو
زندہ رکھیو تُسیں اپنا فن دوستو

کوئی سیاست اتھا نہ نبھاوے کدے
'ادبی مرکز' تے نہ آنچ آوے کدّے
دکھ کا رکھیو سبھاں داچلن دوست
زندہ رکھیو تُستیں اپنا فن دوستو

شآد فرنہ اتھا کوئی ہسدا آسی
خون اکھیاں تھیں جسدے بگداہوسی
جسدا پھٹیا ہوسی پیراہن دوستو
زندہ رکھیو تُستیں اپنا فن دوستو

درد

اَج ماہڑے یار مکو تُو نہ ہسال
اَج مکو پیار دی غزلاں نہ لکھال

اَج وی بلدا ہے توہڑے نیناں دا دیا
اَج وی ہوندے نے سرعام قتل ماہڑے پہرا
اَج وی ہوندا ہے مکو جینا محال
اَج ماہڑے یار مکو تُو نہ ہسال
اَج وی مضبوط ہین پیار دے تہاگے
اَج وی سیراب نے لہوا نال ڈوگے
کسطراں یاد آوے مکو توہڑا جمال
اَج ماہڑے یار مکو تُو نہ ہسال

اَج وی ہوندی ہے توہڑے پیار دی چاہ
دل دے ارماناں کو رکھدا ہاں چھپا
اَج ماہڑے دل تے ہے مجبوری دا جال
اَج ماہڑے یار مکو توُ نہ ہسال

کوئی سایہ ہے نہ ، ہمراز نہ راحت کوئی
کسطراں اج کرے پیار دی چاہت کوئی
اَج ہتھاں پیار دی بیڑی نہ پہال
اَج ماہڑے یار مکو توُ نہ ہسال

□○□

اُمید

کشمیر دی جنت ارضی تے طوفاں ہے اجکل وحشت دا
شام اجل دی چھوٹے کھاوے موت دِسے ہر آہٹ تے
لٹ گئیاں سب مہر محبتاں دہشت چھا گئی حلقت تے
کلیاں تو اَج پُہور اُڈے نے پہرے پھلاں دی رنگت تے
امید ہے چڑھسی یار پیارے چھا کھ نویلی دھینہہ دی
کدے تہ لگسی آہ وے دشمن تینوں جیندیاں موئیاں دی

شام سناسی گیت اَمن دے صبح سہانی ٹھونڈاں میں
اپنے اُلجھے حالاتاں بچ اُوہ ہی کہانی ٹھونڈاں میں
جد بڈھیمے لگ جُھکایا ، گئی جوانی ٹھونڈاں میں
ساون دی تتلوسا بچ ٹھنڈے پانی ٹھونڈاں میں
کٹھیاں دے بچ خُون داپانی آکھ دلا جے خاب ہے کوئی
آکھ دلاتُو آزادی ہے بول دلا کے شادابی ہے

کد فر دھینہہ امن داچڑھسی شام خونامی ٹہلسی کد
اس پنجرے دے قیدی کو یار آزادی ملسی کد
چمے دے اِنہاں پھُلّاں اُتے رنگ بہار دا چڑھسی کد
بلبل بہہ کے باغاں اندر گیت امن دے پڑھسی کد
کم کیتے انساناں ہچے جہڑے نہ شیطان کرے
کر گئے اُتھروں اکھیاں تھیں ماہڑے اَج ارمان پہرے

آوٗ نہ دکھاں ذاتاں مذہباں آوٗ کجھ تہ سوچاں سمجھاں
ہک ترکڑی تولاں سبھاں اپنے سجن دشمن پرکھاں
کدتک کھُٹ کھُٹ جیساں کدتک اسیں سڑساں بلساں
اپنے آپ دے قیدی اسیں کس کو لو آزادی منگساں
دھینہہ امن دا چاہڑاں شاد ہر ذرہ کوہ طور کراں
ظلمت دے پردے لہاڑ سٹاں ہر پاسے نورظہور کراں

□○□

زخمی تصویر

لہو لوہان رِسدی ایہہ تصویر ہے
آکھدے ہین سب ایہہ کشمیر ہے
خون دے چشمے اِتھا، آہاں دے بادل اِتھّا
پھلاں کلیاں دے باغباں قاتل اِتھّا
دور تک دسدا بھنور نیہہ کوئی ساحل اِتھّا
حالت بیزار دکھ کا بیزار ہوندے دل اِتھّا
اہل نظر آکھدے آسے نکا ایران ہے
ہے اُوہ ہی کشمیر ایہہ ویران ہے

جھیل دا پانی سبز نیہہ لال ہے
اس شہر بچ کے دساں ہر آدمی بے حال ہے
غم دا ٹھواں ہر کرے ہور خوشی دا کال ہے
ہر پاسے بچھیا ہویا، موت دا بس جال ہے
ہر بشر بچ پکھنواں بچ کھجا خلفشار ہے
چیخدی ہے ایہہ زمی ہور فلک بیزار ہے

باغاں تے وحشت پھلاں تے وحشت ہور فضا
کہن کا آئی خون دے قطرے ہوا
کسدی پھینو دا ہے مریا ایہہ پھرا
آسا ایہہ کشمیر دا ہک لاڈلا
شکوہ کسدا ہور کسدا ہے گلہ
اپنے رہبر اپنے رہزن ہور اپنا قافلہ

گاسن پنجرے کدے نالے کسی اسیر دے
ہوسن رہاء قیدی ماہڑی کشمیر دے
گیسن ماہڑے نالے فلک کو چیر دے
نظر ایسن اوہ ہی نقش کشمیر دے
شاؔد پوری ہوسی ہک دن ایہہ دُعا
پیغام کہن کا ایسی کدے بادِ صبا

ہِک دن

ہِک دن تہ روہڑ کا کہن گیسی
ہِک دن دریا کو پلٹنا ہے
اِس تہرتی دے ہر بچے
ایثار دا جذبہ رکھنا ہے

ہک دن نفرت دی زنجیرو
ہک دن ظلماں دے طوفانو!
ہک دن کھِل پھلسن سارے پھُل
ہک دن برّیا نال ملنا ہے
اس تہرتی دے ہر بچے
ایثار دا جذبہ رکھنا ہے

ماہڑے ہم وطنو اے مظلومو!
ہن ویلہ نیہہ چپ رہنے دا
ایہہ ٹہلدی شاماں ہین یارو
فر لُوئی امن دی پھُٹنا ہے
اس تہرتی دے ہر بچّے
ایثار دا جذبہ رکھنا ہے

جہڑے آئے مٹان اساں کو
کمزور ، بے کس، نادار سمجھ
اج وقت دی چھٹی بدلی ہے
ہر جیبھ دا تالا کُھلنا ہے
اس تہرتی دے ہر ہک بچّے
ایثار دا جذبہ رکھنا ہے

اے ارضِ وطن

کس جسم دے بچ خون باقی ہے
اے ارض وطن آزادی کو
ہُن کتنی لاشاں دفناواں
اے ارضِ وطن آزادی کو

ہُن جاگ ذرا اے نوجواں
وطن تے ہوندا جُل قرباں
دِل تھم کا بہون ہُن مانواں
ہن کتنی لاشاں دفناواں
اے ارض وطن آزادی کو

کتنے اتھروں خون پھرے ہین
کتنے دل نے ٹوٹے بنے ہین
ہُن کتنا لہو چھلکاواں
ہُن کتنی لاشاں دفناواں
اے ارضِ وطن آزادی کو

اس انیہر نے تھیں کد جاں چھٹسی
کے لوٗ امن دی نہ پھٹسی؟
ہور کتنے کہئراں کو اگ لاواں
ہُن کتنی لاشاں دفناواں
اے ارضِ وطن آزادی کو

نا سمجھ بھی نیہہ سب جاندا ہے
ایہہ دشمن کو پہچاندا ہے
کس کس کو ہوشا بچ لاواں
ہن کتنی لاشاں دفناواں
اے ارضِ وطن آزادی کو

اسطراں تے شاعری نا مادہ دنیا نے ہر انسان بچ موجود ہونا ہے مگر اظہار نا ہنر اللہ تعالیٰ کُسے کُسے کی عطا کیتا نا ہے۔ پہاڑاں بچ جنم کہننا وی ہِک خوش بختی نی گل ہے کیانکہ فطرت نے نیڑے رہی کے انسان کی قدرت نی کاریگری تھیں متاثر ہون نا ویلہ زیادہ لبھنا ہے تہ اوہ قدرت نے حسین تہ دلکش مناظر تھیں لطف اندوز ہونا ہے۔ اُتھے نی خوبصورتی، دلکشی، دریا، جنگل، پھُل، پنچھیاں نیاں بولیاں، نیلے سرب تلے تہ اُچے اُچے اشمان نال گلاں کرنے ٹھا کیاں مشکور شآد کو ہِک حساس شاعر نی حیثیت نال پہاڑی شعر و ادب نے گلشن بچ متعارف کرایا تہ اَج پہاڑاں بچ کھِلن والا ائیو پھُل پہاڑی ادب نے گلشن کی اپنی خوشبو نال سرشار کرنے قابل ہوئی گیا ہے۔

پہاویں ''ڈلدے اتھروں'' شآد نی پہلی تصنیف ہے مگر [illegible] نی پہلی اُڈاری داہر نیہہ تکنا چاہنا کہ اوہ کتنا دور توں اُڈیا بلکہ اُس [illegible] حوصلہ [illegible] چاہنا کہ اوہ کتنا دور تکر اُڈن نا ارادہ رکھنا ہے۔ اُئیو گل شآد ور صادر [illegible] چھنی۔ اَج اُس ادب نے خلا بچ اُڈان پہری ہے تہ اُس نا حوصلہ دسنا ہے کہ [illegible] اشمان کی ہتھ لان نے قابل ہوئی جاسی گا۔ شآد نے کلام بچ اساں کی خلوص نی چاشنی، لطیف جذبات و احساسات نی ترجمانی، سادگی تہ پُرکاری، عقیدت نا جذبہ، پھُلاں نی خوشبو، جوانی نا جوش، اسلوب نی متانت تہ بندش نی سلاست نا ہِک خوبصورت امتزاج لبھنا ہے۔ مکی امید ہے کہ پہاڑی ادب نے تنقید نگار اس بانکے نوجوان شاعر نے پہلے قدماں کی ''جی آیاں نوں'' آکھسن گے۔

پرویز مانوس